عصر ارتباط

شنبه اول آبان ۱۴۰۰ ■ سال هجدهم ■ شماره ۱۰۰۱ ■ ۸ صفحه ■ ۴۰۰۰ تومان

WWW.ASREERTEBAT.COM Sat. 23 October 2021 ■ Vol.18 ■ No.1001

در میزگرد آنلاین با حضور مدیران دولتی و بخش خصوصی در حوزه امنیت بانکی عنوان شد

مدیریت تقلب در گرو قابلیت رفتارشناسی مشتریان توسط بانک‌هاست

۴

یی گانگ، رییس بانک مرکزی چین نسبت به نحوه رشد فین‌تک‌ها هشدار داد

مقابله چین با انحصارگرایی فین‌تک‌ها

یی گانگ، رییس بانک مرکزی پی بی او سی در کنفرانس تنظیم مقررات بزرگ فناوری که به میزبانی بانک تسویه حساب‌های بین‌المللی (BIS) برگزار شد، گفت که اجرای شرکت‌های فناوری که به شیوه‌های ضد رقابتی دست می‌زنند، همچنان تمرکز بانک مردم چین (PBoC) خواهد بود. در این کنفرانس روسای بانک‌های مرکزی، سیاست‌گذاران ارشد، محققان و سایر ذی‌نفعان گرد هم آمدند تا مجموعه‌ای از بحث‌ها را در خصوص نحوه استفاده از مقررات برای کمک به شرکت‌های فین‌تک به نفع عموم انجام دهند. یی در سخنرانی اصلی خود گفت: «ما به همکاری با مقامات ضدانحصار، برای مهار انحصارات و مقابله فعالانه با تبعیض الگوریتم و سایر اشکال جدید رفتارهای ضدرقابت ادامه خواهیم داد.» این درحالی است که هفته گذشته، سود ۱۰ساله خزانه‌داری آمریکا به ۱.۵۴ درصد رسید که بالاترین رقم از ماه ژوئن است، در شرایطی که نگرانی‌ها درباره تورم ادامه دارد. سود اوراق ۱۰ساله خزانه‌داری با پنج واحد افزایش به ۱.۵۴۰۹ درصد رسید. سود اوراق قرضه ۳۰ساله خزانه‌داری شش واحد پایه افزایش یافت و به ۲.۰۶۲۵ درصد رسید.

۶

دادستان تهران: رمزارز یکی از چالش‌های کشور است

حجم بالایی از مراجعات به دادسراهای تهران مربوط به رمزارز است

دادستان عمومی و انقلاب تهران در دیدار اعضای کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با رییس قوه‌قضاییه یکی از چالش‌های اقتصادی و اجتماعی حال حاضر کشور را موضوع رمزارزها عنوان کرد.

۷

عصر ارتباط گزارش مرکز پژوهش‌ها را بررسی کرد

تولید و مانع‌زدایی‌ها در بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات

۳

لطفا بیعانه ندهید

بیعانه، ترفندی که در خریدهای اینترنتی کهنه نمی‌شود

خرید آنلاین مزایای زیادی دارد و متناسب با زندگی امروز ماست. صرفه‌جویی در وقت، کاهش ترافیک، حق انتخاب بیشتر، تنها تعدادی از مزایای بی‌شمار خرید آنلاین به حساب می‌آیند؛ اما از آنجایی که هر پدیده‌ای اشکالاتی به همراه دارد، بهتر است مثل هر چیز دیگری در این رابطه هم مهارت‌های لازم را بیاموزیم تا خرید لذت‌بخش‌تری داشته باشیم. یکی از مواردی که ممکن است خرید آنلاین را برایمان به تجربه‌ای ناخوشایند، بدل کند...

۲

نقش دولت روحانی در توسعه نامتوازن اینترنت

عدم توسعه تکنولوژی اینترنت ثابت در کشور روزبه‌روز تاثیر منفی بیشتری روی توسعه صنعت ICT کشور می‌گذارد و لازم است که وزیر جدید ارتباطات، حل این چالش را در اولویت کاری خود قرار دهد. وضعیت فعلی اینترنت ثابت پاسخگوی نیاز جامعه نیست و توسعه نامتوازن اینترنت ثابت و همراه، رکود توسعه زیرساخت‌های اینترنت و عدم سرمایه‌گذاری به دلیل نبود صرفه اقتصادی، بر کل اکوسیستم ICT کشور از سرمایه‌گذار و ارایه‌دهنده خدمت تا سرویسی که در نهایت به مصرف‌کننده می‌رسد، تاثیر منفی گذاشته است. این در حالی است که مطابق با سند چشم‌انداز افق ۱۴۰۴ باید دسترسی ۸۰درصد خانوار ایرانی به شبکه پرسرعت ثابت با سرعت حداقل ۲۵مگابیت بر ثانیه فراهم شود. اما این رقم هم اکنون به‌طور میانگین حدود ۸مگابیت است و تنها حدود ۱۰میلیون خط اینترنت ثابت در کشور فعال است که اغلب نیز مورد رضایت کاربران نیست. عیسی زارع‌پور، وزیر ارتباطات در شروع فعالیت خود در وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات با اذعان به مشکل موجود، بر لزوم رفع این چالش تاکید کرد و با انتقاد از توسعه نامتوازن اینترنت ثابت و همراه در کشور گفت: «باید در دوره جدید هم توسعه دسترسی همراه و هم ثابت مورد توجه جدی قرار گیرد...

۸

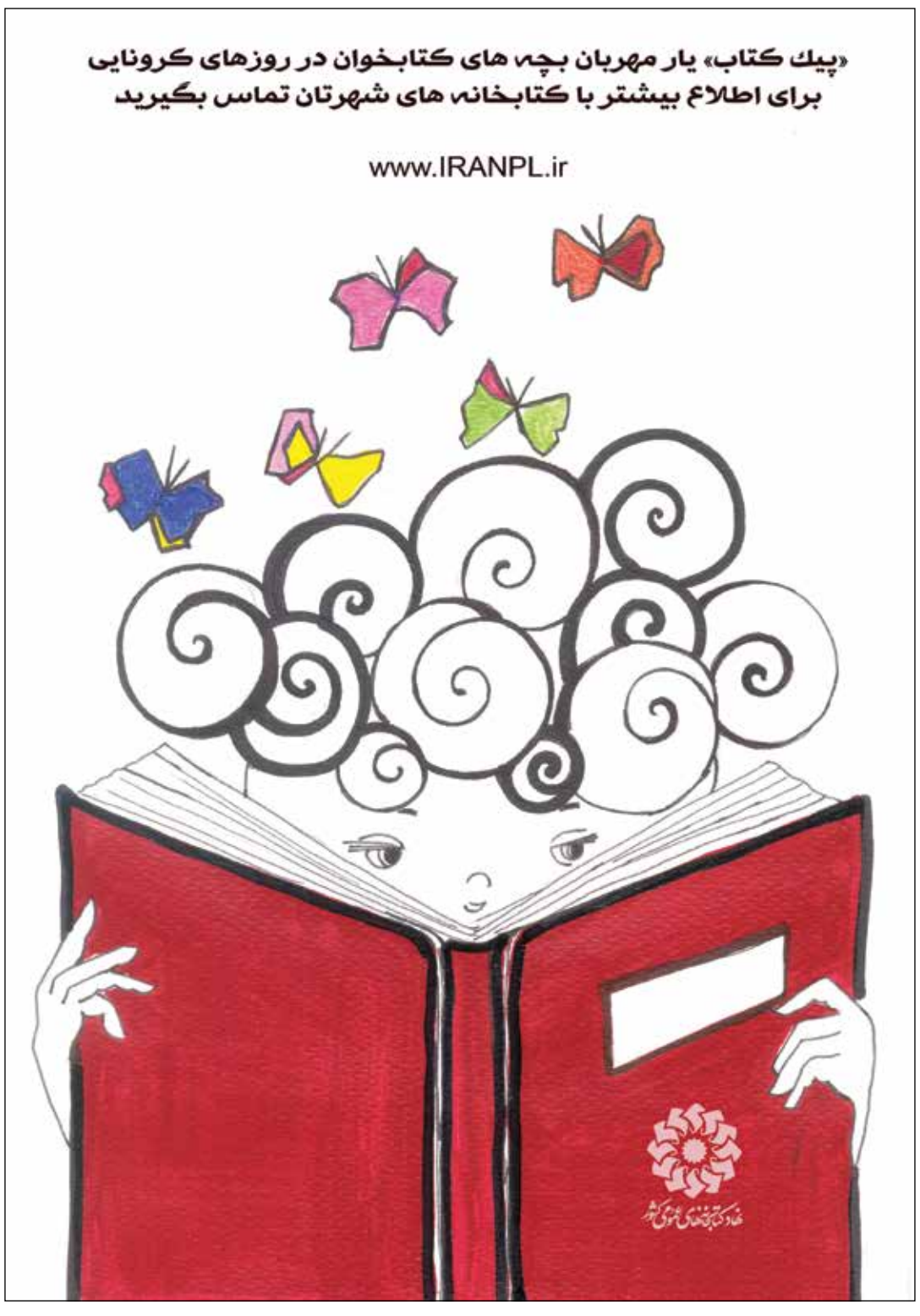

یادداشت

آزمایشگاه دیجیتال‌سازی خدمات عمومی

داوود صفی‌خانی

رییس جمهور در دیدار با نخبگان استان بوشهر گفت: یاس و ناامیدی از القائات دشمنان است، امروز باید با عمل و اقدام خود در سطح جامعه و در میان مردم، روحیه امید و اعتماد ایجاد کنیم.

امروز باید اعتماد خدشه‌دار شده در جامعه را بر مبنای حرکت انقلابی و جهادی و مبتنی بر عقلانیت احیا کنیم.

همان‌طوری که رییس جمهور گفته است مهم‌ترین گام، در راستای حرکت در ریل حکمرانی خوب، احیای اعتماد خدشه‌دار شده در جامعه است و این مهم با پایان دادن به بی‌توجهی‌ها و اهمیت دادن به خواسته‌های مردم و فعالان میسر است.

در واقع سه رکن اساسی، افزایش سرمایه‌اجتماعی، تامین امنیت روانی مردم و سلامت روانی آنها، از مهم‌ترین اهداف حکمرانی خوب به شمار می‌رود به نحوی که بایستی به اولویت و مبنای اساسی سیاست‌گذاری‌ها در تمام حوزه‌ها تبدیل شود. به تعبیری دقیق‌تر، نباید مردم با روح و روان‌شان هزینه سیاست‌گذاری‌ها را بپردازند بلکه باید مسیری را ترسیم کرد تا نظر آنها در بطن سیاست‌گذاری‌ها به جهت تقویت اعتماد خدشه‌دار شده، در اولویت قرار بگیرد.

حال سوال این است که در حوزه فناوری چگونه بایستی در مسیر تقویت اعتماد و افزایش سرمایه اجتماعی حرکت کرد؟

یکی از ویژگی‌های حکمرانی دیجیتالی خوب، این است که باید آینده‌نگرانه باشد، ما معتقدیم باید بلند و بزرگ ببینیم، کوتاه و کوچک برنامه‌ریزی و اجرا کنیم و به صورت سیستمی شاهد همگرایی در سیاست‌ها، قوانین و مقررات در حوزه دیجیتال بین ارکان مختلف حاکمیت باشیم تا برآیند فعالیت‌های همه آنها منجر به روان‌سازی فرایند ارایه خدمات عمومی به مردم شود. با این پیش‌زمینه و با توجه به نفوذ روزافزون فناوری و دیجیتالی شدن بسیاری از فرایندهای سازمان‌های مختلف حاکمیتی که هر روز بر ابعاد آن هم افزوده می‌شود، لزوم توجه سیستمی به اهداف سه‌گانه حکمرانی خوب (سرمایه‌اجتماعی، امنیت روانی و سلامت روانی مردم) در این حوزه که در شرایط کنونی با بخش بسیار بزرگی از جامعه مرتبط شده است، بسیار مهم و بااهمیت تلقی می‌شود.

به تعبیری با توجه به لزوم دیجیتال‌سازی بسیاری از فرایندهای خدمات‌رسانی به مردم که به‌طور فزاینده‌ای در حال انجام است و در آینده ابعاد آن در توسعه فرایندی به نام ایران دیجیتال نیز بسیار عمیق‌تر خواهد شد. یکی از فرایندهای مهم برای بازسازی و حرکت در مسیر احیای اعتماد، توجه سازمان‌های کلان دولتی به مقوله‌ای به نام آزمایشگاه دیجیتال‌سازی خدمات عمومی، حایز اهمیت ویژه‌ای خواهد بود. در واقع ایجاد و گسترش واحدی به نام آزمایشگاه دیجیتال‌سازی خدمات عمومی در سازمان‌های کلان، موضوعی کلیدی و کارساز در جهت اعتماد و حذف فرایند وقت‌گیری است که روح و روان بخش بزرگی از مردم را مورد آسیب قرار می‌دهد.

در واقع با ایجاد و گسترش این آزمایشگاه‌ها در سازمان‌های کلان، مسیر و فرایندی منظم و سیستماتیک ترسیم می‌شود تا در ابعاد فراگیری در بستر دیجیتال‌سازی خدمات عمومی، تمامی پروسه‌های آن قبل از اجرای آزمایشی یا ارایه آن به مردم، مورد بررسی، تحلیل، امتحان و در آزمایشگاه مذکور در ابعاد کشوری تست عملیاتی می‌شود تا از صحت کارکرد فرایندهای آن قبل از ارایه به مردم اطمینان کامل حاصل شود. خیلی روشن است در این صورت دیگر مردم با روح و روان‌شان هزینه امتحان کردن ایده‌های دولتی را نخواهند پرداخت.

به تعبیری دقیق‌تر، تمام فرایندهای دیجیتالی کردن خدمات عمومی که قرار است در ابعاد کشوری فعالیت کنند، قبل از اجرا در آزمایشگاه تمامی مراحل آن به‌طور کامل اجرایی و عملیاتی می‌شود و پس از اتمام پروسه موفقیت‌آمیز آن، برای اجرای عمومی وارد فاز عملیاتی نهایی می‌شود، در این صورت علاوه بر اینکه مسیر سیستمی منظم‌تری ترسیم خواهد شد، از زاویه‌ای دیگر مقوله اعتماد، سلامت و امنیت روح و روان مردم نسبت به فرایند دیجیتالی‌شدن فرایندهای سازمان‌ها تقویت شده و بستری مناسب برای ایران دیجیتال در آینده فراهم خواهد شد و مهم‌تر از آن بعد سلامت روح و روان مردم بازیچه امتحان ایده‌های دولتی‌ها قرار نخواهد گرفت.

بدیهی است در طی این فرایند بایستی مسیری مشخص برای تجمیع و به‌کارگیری، خواست و نظر مردم، فعالان و کارشناسان در حوزه‌های مختلف عملیاتی شود تا بعد خرد جمعی تقویت شده و مسیر حکمرانی خوب را هموارتر کند.

لطفا بیعانه ندهید

بیعانه، ترفندی که در خریدهای اینترنتی کهنه نمی‌شود

خرید آنلاین مزایای زیادی دارد و متناسب با زندگی امروز ماست. صرفه‌جویی در وقت، کاهش ترافیک، حق انتخاب بیشتر، تنها تعدادی از مزایای بی‌شمار خرید آنلاین به حساب می‌آیند؛ اما از آنجایی که هر پدیده‌ای اشکالاتی به همراه دارد، بهتر است مثل هر چیز دیگری در این رابطه هم مهارت‌های لازم را بیاموزیم تا خرید لذت‌بخش‌تری داشته باشیم. یکی از مواردی که ممکن است خرید آنلاین را برایمان به تجربه‌ای ناخوشایند، بدل کند، ضرر مالی و یا مواجه شدن با کلاهبرداران احتمالی است. از آنجایی که در خرید آنلاین نمی‌توانیم کالایی را که انتخاب می‌کنیم از نزدیک ببینیم و قرارداد فیزیکی هم بین فروشنده و خریدار وجود ندارد، باید دقت بیشتری در خرید داشته باشیم و دانش‌مان را از خرید آنلاین و روش‌های کلاهبرداری بالا ببریم.

درست است که کلاهبرداری در فضای مجازی روزبه روز هوشمندتر می‌شود اما مواردی هم است که بیشتر در بین کلاهبرداران مرسوم است و تکرار می‌شود. یکی از معمول‌ترین این روش‌ها ارائه قیمت نامتناسب نسبت به کالا یا خدماتی است، فروشنده ادعا می‌کند. به طور مثال فروشنده تصویری از یک کالا ارائه می‌دهد و قیمتی را بسیار پایینتر از چیزی که در بازار موجود است، تعیین می‌کند. این فروشنده‌ها اغلب ادعا می‌کنند که کالای موجود در حال اتمام است و در صورت عدم دریافت بیعانه، کالا را به مشتری دیگری خواهند داد. این ترفند تکراری اما کاربردی مشتری را ترغیب به پرداخت بیعانه برای کالایی می‌کند که هیچگاه دریافت نخواهد کرد. بنابراین در صورت مواجهه با چنین شرایطی بهتر است دقت عمل را بالا ببریم و دلیل پایین بودن کالا یا خدمات را جویا شویم چرا که یک خرید مطمئن با قیمت منطقی بهتر از پرداخت هزینه در برابر هیچ است.

خرید از فروشگاه‌های آنلاینی که اعتبارشان ثابت شده است و دارای نماد الکترونیکی هستند می‌تواند کم‌خطرتر از سایر فروشگاه‌ها باشد. هرچند در صورت خرید از فروشگاه‌های معتبر که ضمانت تعویض کالا در صورت نارضایتی را هم در خدماتشان دارند، پروسه تعویض کالا می‌تواند بسیار وقت‌گیر و فرسایشی باشد و اما راه چاره چیست؟

مطمئن‌ترین راهی که می‌توانیم خریدمان را به خرید کم‌خطر تبدیل کنیم. پرداخت وجه در صورت دریافت کالا است. پرداخت بیعانه و تحویل نگرفتن کالا در خریدهای اینترنتی یکی از مهمترین مشکلاتی است که بسیاری از کاربران با آن روبرو هستند. راهکاری که اغلب کلاهبرداران برای به دام انداختن افراد در خرید آنلاین استفاده می‌کنند. کلاهبرداری‌هایی که در بسیاری موارد پیچیده‌تر و هوشمندانه‌تر از آن است که با یک استعلام ساده و مرور سوابق فروشنده بتوانیم به تقلبی بودنش پی ببریم. اما یک راه حل ساده می‌تواند جلوی بسیاری از کلاهبرداری‌ها را بگیرد. اگر به هیچ وجه در خرید آنلاین راضی به پرداخت بیعانه نشویم مسیر را برای اغلب کلاه‌بردارانی که فضای سایبری را مسموم می‌کنند، خواهیم بست و این اتفاق نه تنها برای خریداران اتفاق خوشایندی است، بلکه مسیر را برای فروشندگان درستکار هم هموار می‌کند.

علاوه بر فروشندگان تقلبی که پس از دریافت بیعانه پاسخگوی تلفن نیستند در مواردی دیده شده، خریدار بیعانه و یا وجه کامل کالای مورد نظرش را پرداخت می‌کند اما کالا یا خدماتی را که دریافت می‌کند بسیار نامطلوب و یا بسیار دور از ادعای فروشنده هنگام فروش محصول است و کالای دریافتی با تصاویری و یا توصیفاتی که فروشنده هنگام فروش محصول به خریدار ارائه کرده است، منطبق نیست. در این مورد هم اغلب بین خریدار و فروشنده سوتفاهم و کدورت پیش می‌آید که کمترین ضررش برای هر دو طرف ایجاد یک تجربه ناخوشایند از خرید آنلاین است که حتی در صورت پس گرفتن مبلغ بیعانه کمترین ضررش برایمان هدر رفتن وقت است.

پیشنهاد پلیس فتا برای مواجه نشدن با چنین اتفاقاتی پرداخت وجه پس از رؤیت محصول است و این امکان با وجود سیستم خرید پستی و پرداخت وجه به پیک فروشنده پس از دریافت و رؤیت محصول مورد نظر است. در این روش می‌توان محصول مورد نظر را سفارش دهید و محصول توسط شرکت پست برای شما ارسال شده و سپس مبلغ کالا را به پیک تحویل دهید. استفاده از این روش برای کالاهایی که ماهیت فیزیکی دارند بسیار مناسب است.

به منظور احراز هویت در فضای مجازی

کودکان و نوجوانان مالک سیم کارت می‌شوند

دبیر شورای عالی فضای مجازی گفت: برای نخستین بار در کشور شرایطی فراهم خواهد شد که کودکان و نوجوانان مالک سیم‌کارت و صاحب هویت حقیقی مستقل در فضای مجازی شوند.

به گزارش مهر، سومین نشست فعالان فضای مجازی حوزه کودک و نوجوان با حضور ابوالحسن فیروزآبادی دبیر شورای عالی فضای مجازی با موضوع توسعه و ترویج فضای مجازی مناسب کودک و نوجوان به صورت آنلاین در روز شنبه ۱۷ مهرماه برگزار شد.

دبیر شورای عالی فضای مجازی با بیان اینکه سازمان‌های بین‌المللی به سه چالش مهم در خصوص مخاطرات، آسیب‌پذیری و آسیب کودکان و نوجوانان در فضای مجازی تاکید دارند، خاطرنشان کرد: این چالش‌ها در حوزه ارتباط، محتوا و رفتار فضای مجازی کودکان قابل پیگیری است. او با اشاره به اختلالاتی مانند نقص توجه، حافظه و یادگیری که حوزه آموزش کودکان در فضای مجازی را تحت تاثیر قرار داده است، ادامه داد: ما از دوران مدرنیته که کودکان در حصارهای متعددی از جمله حصار خانواده، حصار مدرسه و حصار شهر بودند به عصر فضای مجازی وارد شده‌ایم که در آن کودکان بدون هیچ حصاری در جهان زیست می‌کنند و این موضوع باعث شده تا کودکان در حوزه رفتار، ارتباط و محتوا در معرض آسیب جدی قرار گیرند.

رییس مرکز ملی فضای مجازی با اشاره به مسوولیتی که بر دوش اپراتورهای ارتباطی گذاشته شده است، تاکید کرد: اپراتورها باید یک مجرای ارتباطی صیانت شده را برای کودکان و نوجوانان فراهم کنند. برای نخستین بار در کشور قرار است که سیم‌کارت در مالکیت کودکان و نوجوانان قرار گیرد و در حال پیگیری هستیم که کودکان و نوجوانان هویت حقیقی مستقل در فضای مجازی داشته باشند.

او درخصوص نظام قیمت‌گذاری محتوای ویژه کودک در فضای مجازی نیز گفت: در خصوص نظام قیمت‌گذاری خدمات ارزش افزوده (وس) جلساتی در کمیسیون عالی محتوای مرکز ملی فضای مجازی برگزار شده و از بخش خصوصی نیز دعوت شده تا نظرات‌شان را اعلام کنند. در همین حال برای موضوع پرداخت نیز با بانک مرکزی و وزارت ارتباطات وارد مذاکره شده‌ایم. در حال جمع‌بندی هستیم و به زودی این سند ابلاغ می‌شود و مشکل فعلی ارایه‌کنندگان خدمات محتوا حل خواهد شد.

«ناتمام‌های فاوای کشور»

دولت‌ها و مسوولان می‌آیند و می‌روند، اما طرح‌ها، پروژه‌ها و مشکلات همواره می‌مانند. رسانه‌ها و افکار عمومی هم به علت انباشت مشکلات قبلی و زایش طرح‌ها و پروژه‌های جدید، با فراموشی مواجه بوده و هستند. ما اما تلاش کرده‌ایم تا به شکلی ثابت پیگیر سرنوشت مسایل و طرح‌های حوزه کاری خود باشیم. به همین منظور فهرست حاضر که در آینده اصلاحات بیشتری روی آن اعمال شده و موضوعات بیشتری به آن اضافه خواهد شد، صرفا به عنوان یک حافظه عمل خواهد کرد و هر از گاهی اقدام به باز نشر آن خواهیم کرد. در دوره این باز نشرها طبعا موضوعات و سوژه‌هایی از «حافظه حوزه ICT کشور» کم یا اضافه خواهد شد که اطلاع‌رسانی لازم در خصوص آنها را انجام خواهیم داد. تحریریه هفته‌نامه عصر ارتباط معتقد است که این فهرست قطعا ناقص بوده و موضوعات متعددی باید به آن اضافه شود تا به عنوان شاخص و داشبوردی در مقابل مردم و مسوولان بخش‌های متخلف کشور عمل کند. لذا از تمامی علاقه‌مندان و فعالان نیز دعوت می‌شود موارد مد نظر خود را از طریق ایمیل @report asreertebat.com یا شماره تلفن ۸۸۹۴۷۴۵۲ به ما اعلام کنند.

تجمیع داده‌های مدیریت بحران

مرکز کنترل هماهنگی عملیات سازمان امداد و نجات از پنج سال قبل نرم‌افزار جامع اطلاعاتی مکانی را راه‌اندازی کرده است. این نرم‌افزار به لحاظ زیرساختی ظرفیت آن را دارد که سایر ارگان‌ها نیز به آن متصل شده و ضمن به‌اشتراک‌گذاری اطلاعات خود از خدمات آن منتفع شوند؛ اتفاقی که تاکنون همچنان محقق نشده است.

سامانه دسترسی آزاد به اطلاعات

با وجود آنکه قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات سال ۸۸ تصویب شده اما تا تیرماه سال ۹۶ با وجود الزام قانون و ابلاغ آیین‌نامه آن، راه‌اندازی سامانه به تعویق افتاده بود. حال اما باوجود راه‌اندازی سامانه همچنان بسیاری از ۴۸۰ دستگاهی که باید در این سامانه عضو شوند به آن متصل نشده‌اند.

پیوست فناوری طرح‌های کلان

۱۸ فروردین ۱۳۹۶ رییس سندیکای صنعت مخابرات از تدوین پیوست فناوری برای طرح‌های کلان ICT دارای شریک خارجی خبر داد و اعلام کرد هدف این سند انتقال دانش فنی در قراردادهای خارجی است. این سند باید پس از تایید و تصویب توسط وزیر ارتباطات به منظور طرح در ستاد اقتصاد مقاومتی ارسال شده و به تصویب می‌رسید که البته همچنان این اتفاق نیفتاده است.

مهلت شش ماهه اصلاح سامانه‌های دولتی

شورای اجرایی فناوری اطلاعات در جلسه ۲۸ فروردین ۱۳۹۶ براساس پیشنهاد وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات آیین‌نامه اجرایی استقرار چارچوب تعامل پذیری دولت الکترونیکی را به تصویب رساند. بر این اساس تمامی دستگاه‌های اجرایی موظف شدند حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ مصوبه نسبت به اصلاح یا تکمیل پایگاه اطلاعاتی و یا بازطراحی سامانه‌های اطلاعاتی اقدام کنند که البته همچنان بسیار یا زدستگاه‌ها این کار را نکرده‌اند.

فیلترینگ هوشمند

فیلترینگ هوشمند طرحی بود تا در عین حال که دسترسی به شبکه‌های اجتماعی مقدور باشد صفحات غیراخلاقی و مغایر با موازین نظام فیلتر شود. آن‌طور که منابع رسمی وزارت ارتباطات گفته‌اند، برای اجرای طرح فیلترینگ هوشمند احتمالا بیش از ۱۱۰ میلیارد تومان قرارداد میان وزارت ارتباطات و متخصصان در بحث فیلترینگ هوشمند پیش از این منعقد شده که البته اطلاعی از سرنوشت و خروجی آن نیست.

سامانه‌های چکاوک ۲ و ۳

هشتم خرداد ۱۳۹۶ دبیر کل بانک مرکزی از راه‌اندازی سامانه‌های چکاوک ۲ و چکاوک ۳ خبر داد. چکاوک ۲ قرار بود موجب تجمیع آمار چک‌های درون بانکی با آمار چک‌های بین‌بانکی، توسط بانک مرکزی شود. ایجاد امکان واگذاری چک به مقصد حساب‌های دولتی نزد بانک مرکزی از شعب بانکی اقصانقاط کشور نیز قابلیت ویژه‌ای بود که قرار بود چکاوک ۳ ایجاد کند، اما همچنان نسخه‌های ۲ و ۳ چکاوک عملیاتی نشده‌اند.

اتصال منازل به فیبر نوری

وزیر وقت ارتباطات و فناوری اطلاعات در اوایل بهمن‌ماه سال ۹۴ وعده اتصال منازل به فیبر نوری را مطرح کرد و گفت فیبررسانی به منازل و محل کار مردم از ابتدای سال ۹۵ آغاز خواهد شد. این وعده البته جزو ماموریت‌های اپراتور چهارم ایرانیان‌نت بود که محقق نشده و حتی سرنوشت این اپراتور هم در هاله‌ای از ابهام قرار دارد.

ایجاد شهر هوشمند خوارزمی

۱۶ خرداد ۱۳۹۶ یکی از اعضای هیات‌مدیره شرکت عمران شهرهای جدید از رایزنی با کره جنوبی برای امکان‌سنجی ایجاد شهر هوشمند برای شهر جدید «خوارزمی» خبر داد که قرار بود در جنوب شرقی تهران احداث شود. همچنین توسعه مشترک تحقیقات روی تکنولوژی ساختمان‌ها نیز یکی دیگر از قراردادهای امضاشده در تفاهم‌نامه با کره جنوبی بود که تا این لحظه هیچ گزارشی در خصوص دستاوردهای عملی این تفاهم‌نامه‌های امضاشده با کره‌ای‌ها منتشر نشده است.

عصر ارتباط گزارش مرکز پژوهش‌ها را بررسی کرد

تولید و مانع‌زدایی‌ها در بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات

عباس پورخصالیان

گزارش تولید، پشتیبانی‌ها و مانع‌زدایی‌ها در بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات حدود یک ماه پیش توسط مرکز پژوهش‌های مجلس منتشر و در آن از تعدادی چالش به علاوه چند مانع بازدارنده پیشرفت و توسعه بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات و چگونگی رفع آنها یاد شده است؛ از آن جمله:

-چالش‌های ناشی از تحریم (مانند وجود محدودیت ارزی و عدم امکان انتقال ارز برای تامین تجهیزات از خارج)،

-موانع ناشی از اجرای سیاست‌هایی نادرست در این حوزه (مانند سیاست ثابت نگه‌داشتن تعرفه‌ها و محدود شدن راه‌های درآمدزایی اپراتورها که منجر به کاهش علاقه سرمایه‌گذاران به ویژه شرکای خارجی به سرمایه‌گذاری در این حوزه شده است)،

-موانع مربوط به مقررات و قوانین این حوزه یا نحوه اجرای آنها، مانند موارد زیر:

-تصرف باند فرکانسی ۷۰۰ و ۸۰۰ مگاهرتز از سوی صداوسیما، باندی که برای گسترش خدمات اپراتورهای موبایلی و توسعه دسترسی شبکه 4G در روستاهای کشور، لازم است آزاد شود،

-موانع به وجود آمده از ناحیه خصوصی‌سازی مخابرات و انحصار طبیعی/قانونی موجود در شبکه دسترسی کابلی،

-موانع ناشی از بدون استفاده ماندن ظرفیت‌های خالی در شبکه زیرساخت ارتباطات مخابراتی سازمان‌های دولتی،

-موانع به وجود آمده از عدم پوشش فعالیت کسب‌وکارهای فضای مجازی از سوی قانون تجارت الکترونیکی تصویب شده در سال ۱۳۸۲،

-موانع مربوط به ضعف در فرایند اعطای نماد اعتماد الکترونیکی،

-موانع ناشی از تداوم تصدیگری دولت در بخش پست،

-و موانع استفاده از حداکثر ظرفیت دفاتر پیشخوان.

راه‌حل‌های پیشنهادی مرکز پژوهش‌های مجلس برای مانع‌زدایی‌ها از بخش فاوا این گزارش همچنین حاوی راه‌حل‌هایی برای مانع‌زدایی‌ها از بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات است، به شرح زیر:

۱. تشکیل شرکت شبکه دسترسی کابلی

تهیه‌کنندگان گزارش مورد بحث، راه عبور از مانع انحصاری بودن شبکه دسترسی کابلی را انتزاع مالکیت لوله‌ها، کانال‌ها، حوضچه‌ها و داکت‌های کابلی از شرکت مخابرات ایران و در نظر گرفتن آنها به عنوان مصادیق شبکه مادر مخابراتی می‌دانند و معتقدند اقلام مذکور بایستی توسط یک شرکت دولتی یا غیردولتی، مستقل از شرکت مخابرات ایران اداره شوند.

۲. تکمیل شبکه ملی اطلاعات

گزارش مرکز پژوهش‌ها، بر اساس گزارش عملکرد وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در قبال شبکه ملی اطلاعات تا پایان سال ۱۳۹۹، مدعی است که تاکنون اقدامات زیر در شبکه ملی اطلاعات اجرا شده‌اند:

-توسعه هسته شبکه ملی اطلاعات در لایه IP؛ توسعه هسته شبکه ملی اطلاعات در لایه انتقال نوری با اجرای حدود ۴ هزار کیلومتر فیبر نوری در شبکه زیرساخت کشور؛ اجرای طرح توسعه مراکز تبادل ترافیک (IXP)؛ بهره‌برداری عملیاتی از مرکز ملی تبادل اطلاعات (NIX).

لذا بایسته است که برای تکمیل شبکه ملی اطلاعات، موارد درخواست شده توسط شورای عالی فضای مجازی در طرح کلان و معماری شبکه ملی اطلاعات به شرح زیر انجام شوند:

-ارایه خدمات پایه کاربردی داخلی با سهم ترافیک ۷۰ به ۳۰ نسبت به خدمات پایه کاربردی خارجی مشابه در سبد مصرفی کاربران و نرخ رشد سالیانه ۱۵ درصدی؛

-ایجاد امکان اتصال حداقل ۱۰ درصد کاربران با دسترسی مبتنی بر نسل جدید ارتباطات؛

-استقرار کامل خدمات پایه کاربردی داخلی (با اولویت پیام‌رسان اجتماعی و موتور جست‌وجو) با قابلیت تامین نیازهای ملی و پاسخگویی به همه محتواهای مورد نیاز کشور با اولویت محتواهای خط و زبان فارسی تا سال ۱۴۰۰؛

-قرارگیری زبان فارسی به عنوان زبان پیش‌فرض در ۸۰ درصد خدمات و تجهیزات هوشمند همراه؛

-استفاده از سیستم‌عامل داخلی برای تمامی مراکز نظامی و امنیتی و زیرساخت‌های حیاتی در نسخه‌های رومیزی، سرور و سیستم‌های کنترل صنعتی؛

-تامین یک سیستم‌عامل داخلی امن برای تلفن همراه؛

-کسب حداقل ۲۰ درصد از سهم بازار گوشی تلفن همراه هوشمند با سیستم‌عامل داخلی توسط تولیدکنندگان داخلی؛

-مصون‌سازی، کاهش آسیب‌پذیری و افزایش پایداری و تاب‌آوری امنیتی و دفاعی شبکه ملی اطلاعات در برابر تهدیدات، بدون اتکا به خدمات خارجی؛

-رشد بومی‌سازی تجهیزات شبکه به میزان ۱۰ درصد سالیانه بر اساس اولویت‌های تعیین‌شده توسط مرکز ملی فضای مجازی؛

-بومی‌سازی سامانه‌های امنیتی مورد نیاز شبکه ملی اطلاعات به میزان ۱۰۰ درصد؛

-ارتقای سالم‌سازی خدمات شبکه ملی اطلاعات به میزان ۲۰ درصد در سال؛

-استقرار کامل سکوهای ارایه خدمات الکترونیکی اعم از دولت، سلامت، تجارت، آموزش، قضایی، گردشگری، حمل و نقل و انتظامی با تعرفه مناسب برای آحاد مردم؛ به علاوه اجرای اجزای مورد نیاز کاربران که برخی از آنها مانند مرورگر بومی؛ سیستم‌عامل داخلی؛ رایانامه داخلی؛ جویشگر داخلی؛ مدیریت هویت معتبر (تامین شناسه و گواهی دیجیتالی)؛ پیام‌رسان و شبکه اجتماعی؛ مخازن، کتابخانه‌ها و APIها؛ خدمات صیانت از داده؛ شبکه‌های اختصاصی؛ شبکه و زیرساخت ابری دولت؛ مراکز داده عمومی؛ مراکز داده اختصاصی؛ قطب‌های مراکز داده؛ مراکز تبادل ترافیک داخلی؛ مراکز تبادل ترافیک بین‌المللی و شبکه‌های توزیع محتوا.

-در نهایت راه‌اندازی شبکه ملی اطلاعات نیازمند وجود عزمی قوی در دولت و به‌خصوص در وزارت ارتباطات و فناوری به علاوه پیش‌بینی بودجه‌ای کلان است.

۳. تدوین برنامه‌هایی مشخص برای کار روی فناوری‌های جدید و اقدام علیه معضلات قدیم

به روایت تهیه‌کنندگان گزارش، چند فناوری جدید مطرح هستند که در شبکه ملی اطلاعات هنوز برنامه‌ای مشخص ندارند، مانند توسعه نسل پنجم ارتباطات سیار (5G)، استفاده از مزایای فناوری زنجیره بلوکی، فناوری دفاتر کل توزیع شده، هوش مصنوعی، اینترنت اشیا و رمزارز.

برخی دیگر از موانع قدیم که نیاز به برنامه‌ریزی مشخص دارند، عبارتند از:

-مقابله علیه کثرت حملات سایبری و مخاطرات امنیتی در فضای مجازی،

-حمایت کافی از تولید داخلی تجهیزات مخابراتی و سخت‌افزاری،

-مناسب‌سازی وضعیت حکمرانی داده‌ها در کشور،

-بهتر استفاده کردن از ظرفیت‌های ۱۶ هزار دفتر پیشخوان دولت که به دلیل تخصیص بسیاری از خدمات دولتی به دفاتری غیر از پیشخوان دولت، تضعیف شده‌اند. رقبای دفاتر پیشخوان دولت عبارتند از دفاتر پلیس+۱۰، دفاتر خدمات الکترونیکی شهرداری، دفاتر الکترونیکی خدمات قضایی و چند دفتر دیگر.

■ نکاتی برای تکمیل گزارش تولید، پشتیبانی‌ها و مانع‌زدایی‌ها در بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات

مرکز پژوهش‌ها اگر در نظر دارد گزارش تولید، پشتیبانی‌ها و مانع‌زدایی‌ها در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات را تکمیل کند، بهتر است نکات مغفول در گزارش مذکور را در گزارش‌های آتی خود را مدنظر گیرد:

الف. گزارش مورد بحث به مناسبت نام‌گذاری سال ۱۴۰۰ به سال «تولید، پشتیبانی‌ها، مانع‌زدایی‌ها» تهیه شده و لذا می‌بایست به چیستی و چگونگی «تولید، پشتیبانی‌ها» در بخش و فرابخش فاوا نیز اشاره می‌کرد، در حالی که تنها به بخش فاوا و عمدتا به مانع‌زدایی‌ها از بخش فاوا اکتفا کرده است.

ب. هریک از مفاهیم مربوط به «تولید، پشتیبانی‌ها، مانع‌زدایی‌ها» باید تعریف شوند و به تفکیک بخش و فرابخش فاوا مورد بحث قرار گیرند.

ج. در این گونه گزارش‌ها باید دو مقوله «چالش» و «مانع» از یکدیگر تفکیک و تفاوت معنایی و کاربردی آنها تبیین شوند.

■ توضیح اینکه چالش، ذاتا مانع نیست!

-مانع، عینیتی هستی‌شناختی (ontological) است. این عینیت از منظری خاص، به «مانع» تعبیر می‌شود و از منظری دیگر «فرصت».

-موانع تا هنگامی که وجود دارند و هنوز رفع نشده‌اند، بازدارنده عمل و اقدام برای رسیدن به اهداف میانی و نهایی پروژه هستند؛

-ولی چالش‌ها، نیروهایی محرک هستند که وجودی مستقل از ما و جایی خارج از ذهنیت ندارند، بلکه انگیزه‌ای درونی هستند که فرد را به هماوردجویی با معضلات وامی‌دارند و تمام توان فرد یا همه نیروی تیم اجرایی را به مبارزه می‌طلبند و مشاوران و مجریان را به ارایه پاسخ معقول، راه‌حل‌های درست و کنش‌های مناسب، بسیج و مجبور می‌کنند.

-این در حالی ست که برخی از موانع مزمن و پیچیده، ممکن است شخص را برای همیشه از پیشروی باز بدارند، جلوی ادامه حرکت را بگیرند و پویش مجریان را برای مدتی متوقف کنند؛ بسیار مهم و حیاتی است که این گونه موانع مزمن و تاکنون لاینحل را از سایر موانع جدا دسته‌بندی کنیم و کنار بگذاریم. لیکن چالش، کارکردی پیشران دارد و مجریان را از درون به تحرک بیشتر وامی‌دارد و آنها را به بهره‌وری و کارایی بیشتر سوق می‌دهد.

د. این گزارش از چند مانع مهم یاد می‌کند ولی به الگوریتم‌های اولویت‌گذاری برای تعیین وزنه هریک از آنها نمی‌پردازد. درنتیجه موارد متعدد تولیدات، پشتیبانی‌ها، موانع و مانع‌زدایی‌های بخش فاوا در این گزارش، اولویت‌گذاری نشده‌اند.

ه. نمونه‌ای از یک مانع قانونی مغفول مانده، ماده ۱۴ قانون اختیارات و وظایف وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات (مصوب ۱۳۸۳ مجلس) است که نهادهای «فرادولتی» را از رعایت مفاد این قانون مستثنا می‌کند ولی مرجعی را برای مدیریت منابع کمیاب مخابرات و ارتباطات مورد نیاز نهادهای مستثناشده تعریف نمی‌کند. ماده مذکور، مانعی است بزرگ برای توسعه شبکه ملی اطلاعات و ارتباطات و مخل اجرای عدالت ارتباطی در مورد مصرف منابع کمیاب مخابرات و ارتباطات کشور.

در چنین وضعیتی، بسیاری از مقررات وضع‌شده و خود سازمان‌های تنظیم مقررات موجود در کشور، «مانع» توسعه بخش و فرابخش فاوا به حساب می‌آیند. در چنین اوضاعی، ایجاد ساختارهایی کارا برای مقررات‌گذاریِ بخشی و فرابخشی، یک چالش واقعی است.

-یکی دیگر از انواع موانع رایج، ماهیتی زبان‌شناختی دارد؛ بزرگ‌ترین مانع توسعه، چه در بخش فاوا چه در سایر بخش‌ها، نداشتن درک مشترک از مفاهیم کلیدی و نرسیدن به زبانی مشترک برای همسویی و همگرایی در مبادله اطلاعات، تفهیم و تفاهم در میان ذی‌نفعان و دست‌اندرکاران بخش است. برای مثال، معادل فارسی رایج برای اصطلاح انگلیسی emerging obstacle "موانع نوظهور» است که غلطی مصطلح است در حالی که بسیاری از اعضای فرهنگستان مانند دکتر رضا منصوری و نگارنده، آن را «مانع برآینده» می‌دانند یعنی مانعی که ظهور کنونی‌اش جنینی است و هیبت غول‌آسای آتی خود را در آینده ظاهر خواهد کرد. در حالی که «فناوری نوظهور» الزاما، برآینده و بالنده درک نمی‌شود. برآیندگی، به معنی «فراآمدن در آینده» و «به مرور زمان بیشتر و بیشتر ظاهر شدن»، «بالنده‌تر و شکوفاتر شدن» و «به بار نشستن هرچه بیشتر در آینده» است. کسانی که emerging technology را «فناوری نوظهور» ترجمه و درک می‌کنند، خود را برای وضعیت‌های بعدی همان فناوری آماده نمی‌سازند، روی تحقیق و توسعه «فناوری برآینده» کار و سرمایه‌گذاری نمی‌کنند و راه تحقیق و توسعه فناوری برآینده را به روی خود می‌بندند. این مانع، نمونه‌ای بارز از موانع اصطلاح‌شناختی در بخش و فرابخش فاوا است.

-اگر تهیه‌کنندگان گزارش مورد بحث، به مبحث «پشتیبانی‌ها» که جزیی از عنوان گزارش و یکی از سه کلیدواژه شعار امسال است، وارد می‌شدند، می‌توانستند عدم شکل‌گیری مدیریت زنجیره تامین را که از جمله فناوری‌های بخش فاوا است، به عنوان یکی از موانع مهم برای توسعه بخش و فرابخش فاوا ذکر کنند.

هنوز دیر نشده است! مرکز پژوهش‌های مجلس می‌تواند با تدوین سلسله گزارش‌های مرتبط، گزارش مورد بحث را تکمیل کند.

زباله‌های الکترونیکی

سال ۱۳۸۹ مصوبه‌ای قانونی تکلیف زباله‌های الکترونیکی را در کشور مشخص کرد با این وجود این مسوولیت همیشه پاسکاری شده است. پس از آن، هجدهم اسفند ماه ۱۳۹۴ وزارت ارتباطات با سازمان محیط زیست یک تفاهم‌نامه در خصوص این زباله‌ها به امضا رساندند که البته همان‌طور که قابل پیش‌بینی بود این تفاهم‌نامه نیز تکلیف زباله‌های الکترونیکی در کشور را مشخص نکرد.

ماهواره‌های ایرانی

از ۱۵ اسفند ۱۳۸۴ که اولین تلاش‌ها برای ساخت ماهواره داخلی صورت گرفت تا کنون ۹ ماهواره ساخته شده که علی‌رغم صرف هزینه‌های میلیون دلاری، وضعیت هریک نامعلوم‌تر از دیگری است. در آخرین مورد رییس سازمان فضایی اعلام کرده، طبق بررسی‌های کارشناسانه در مورد ماهواره مصباح به این نتیجه رسیده‌ایم که هزینه‌های پرتاب این ماهواره بسیار بالاست و ارزش ندارد که آن را به فضا بفرستیم.

۱۰ برابر کردن محتوای الکترونیکی

پروژه ۱۰ برابر کردن تولید محتوای داخلی با رویکرد کسب‌وکار دیجیتال در سال ۱۳۹۵ به تایید ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی رسید. در این مقطع حدود ۴۰ میلیارد تومان به این پروژه اختصاص یافت و قرار شد با توسعه محتوا تاثیر قابل‌توجهی بر حوزه‌های علمی، پژوهشی و اقتصادی کشور گذاشته شود. آخرین خبر از این طرح اما این است که ظاهرا اجرای آن به‌طور کلی از اولویت‌های پروژه اقتصاد مقاومتی خارج شده است.

ارز دیجیتالی داخلی

چهارم اسفند ۱۳۹۶ بود که وزیر ارتباطات در توییتی وعده ایجاد ارز دیجیتالی داخلی توسط پست‌بانک را مطرح کرد. جهرمی، هشتم اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۷ این بار از آماده سازی مدل آزمایشی ارز دیجیتالی ایرانی خبر داد. با این وجود تا این لحظه همچنان خبری از سرنوشت، کارکرد و خروجی ارز دیجیتالی ملی نیست.

لوایح پنج‌گانه حقوق فناوری اطلاعات

پنجم اسفند ماه ۱۳۹۶ پنج لایحه مرتبط با نظام حقوق فناوری اطلاعات و ارتباطات برای ارایه به هیات دولت رونمایی شد. حمایت از اطلاعات و حریم خصوصی افراد در فضای مجازی، مسوولیت ارایه‌دهندگان خدمات حوزه فناوری اطلاعات، شناسه‌های الکترونیکی، حکمرانی الکترونیکی و تراکنش‌های الکترونیکی از جمله این پنج لایحه بودند که قرار بود در مجلس مصوب و به قانون تبدیل شوند که البته همچنان خبری از سرنوشت آن نیست.

الزام دولتی‌ها به نصب پادویش

هجدهم بهمن ماه سال ۱۳۹۶ وزیر ارتباطات ابلاغ استفاده از آنتی‌ویروس پادویش در دستگاه‌های دولتی را به عنوان یک دستور حاکمیتی اعلام کرد. اگرچه از همان زمان تاکنون انتقادات متعددی به مخاطرات استفاده انحصاری از تنها یک آنتی‌ویروس مطرح شد لیکن همچنان گزارشی از میزان پیشرفت و اجرای این دستور حاکمیتی از سوی دستگاه‌های دولتی نیست.

سند مراقبت از کودکان در فضای مجازی

دوم آبان ماه سال ۱۳۹۶ وزیر ارتباطات از رونمایی سند مراقبت از کودکان در فضای مجازی در روز ۱۳ آبان و همزمان با روز دانش آموز خبر داد. با این وجود تاکنون خبری در خصوص رونمایی این سند منتشر نشده است. تولید محتوای متناسب با کودک و نوجوان در این فضا نیز در این سند پیش‌بینی شده بود که از میزان پیشرفت آن اطلاعی در دست نیست.

طرح تکاپو

از دی ماه سال ۱۳۹۳ با مصوبه شورای عالی اشتغال برای توسعه اشتغال مبنی بر «مزیت‌های استانی» با عنوان «توسعه کسب‌وکار و اشتغال پایدار» یا «تکاپو» در دستور کار قرار گرفت و آنگونه که مجریان طرح می‌گفتند بهمن ماه ۹۴ در کارگروه شورای برنامه‌ریزی استان تصویب و از سال ۹۵ وارد فاز اجرایی شد. با این وجود تاکنون نتیجه مشخصی از میزان اشتغال به وجود آمده از جمله ایجاد ۱۳۰ هزار شغل در بخش ICT نیست.

برنامه دفاع سایبری

رییس مجلس شورای اسلامی در ۲۸ اسفند ماه ۱۳۹۵، قانون برنامه ششم توسعه کل کشور را که توسط شورای نگهبان تایید نهایی شده بود، به‌منظور اجرا به رییس جمهور ابلاغ کرد. در قانون برنامه ششم توسعه کشور، برنامه دفاع سایبری مناسبی برای افزایش چتر امنیت سایبری پیش‌بینی شده بود که البته تا این لحظه هیچ آماری از پیشرفت آن منتشر نشده است.

طرح GNAF

در ۲۱ تیر ماه ۱۳۹۴ محمود واعظی وزیر وقت ارتباطات مصوبه مربوط به «نظام ملی آدرس‌گذاری کشور» (GNAF) را برای اجرا به تمام دستگاه‌های اجرایی کشور ابلاغ کرد. در این نظام امکان بررسی و صحت‌سنجی آدرس به همراه موقعیت جغرافیایی مقدور است و همین امر می‌تواند باعث بالا رفتن ضریب ایمنی سایت‌های دولتی شود که پیشرفت دقیق و نتیجه این طرح که اجرای آن به عهده شرکت پست بود، مشخص نیست.

لوایح قمار و شرط‌بندی

۲۳ تیر ماه ۱۳۹۷ یک عضو کمیسیون مصادیق مجرمانه اعلام کرد که وزارت ارتباطات، وزارت اقتصاد، بانک مرکزی و پلیس نیروی انتظامی با هماهنگی یکدیگر لوایحی را به منظور مبارزه با سایت‌های قمار و شرط‌بندی به دولت ارایه کرده‌اند و انتظار می‌رود در آینده‌ای نزدیک در صورت تصویب لوایح مذکور، تبدیل به قانون شوند. این لوایح نیز در زمره ناتمام‌های حوزه فاوا قرار دارند.

پروانه اپراتور ماهواره‌ای

مطالعات اولیه نیازسنجی، امکان‌سنجی اپراتور ماهواره مخابراتی بومی از سال ۱۳۹۴ توسط سازمان فضایی ایران آغاز شد و چارچوب کلی آن در رگولاتوری به تصویب رسید. سیزدهم تیر ماه ۱۳۹۷ اما مدیر کل سازمان فضایی ایران پس از گذشت سه سال اعلام کرد که بررسی و صدور مجوز پروانه تدوین شده برای فعالیت اپراتور ماهواره مخابراتی در کشور، در دستور کار کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات قرار دارد.

نظام جامع مالیاتی

حکم مربوط به اجرای طرح نظام جامع مالیاتی به ماده ۵۹ قانون برنامه سوم توسعه و تحت عنوان محدودتر طرح جامع مالیاتی باز می‌گردد. به همین منظور در سال ۱۳۸۳ اعلام شد که شرکت دیلویت کانادا برای برنامه‌ریزی و تدوین نقشه راه این طرح دعوت به همکاری شده و در برنامه اجرایی طرح جامع مالیاتی ۳۷ پروژه در پنج محور سازماندهی شده بود که این طرح هنوز به سرانجام کامل نرسیده است.

خروج زیرساخت از مکالمات بین‌الملل

پنجم خرداد ماه سال ۱۳۹۷ مدیرعامل شرکت ارتباطات زیرساخت از کاهش نرخ مکالمات بین‌الملل از طریق دوصفر، در صورت آزادسازی ارایه این خدمات در کشور خبر داد. بر این اساس به جای آنکه شرکت زیرساخت به صورت مستقیم با اپراتورهای بین‌الملل قرارداد ببندد، قرار است اپراتورهای داخلی با طرف خارجی قرارداد بسته و شرکت زیرساخت تنها بحث تحویل ترافیک را عهده‌دار باشد.

ایمن‌سازی علاءالدین

۲۸ اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۷ معاون پیشگیری سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی تهران با اشاره به ضرورت ایمن‌سازی اماکن ناایمن پایتخت، گفت: از مسوولان ذی‌ربط می‌خواهیم که فشار بیشتری بیاورند تا ساختمان علاءالدین ایمن‌سازی‌اش نهایی شود. باوجود آنکه پایتخت تجربه حادثه تلخ پلاسکو را پشت سر گذاشته اما به نظر می‌رسد هشدارها درباره علاءالدین جدی گرفته نشده و این موضوع نیز همچنان بلاتکلیف بماند.

در میزگرد آنلاین با حضور مدیران دولتی و بخش خصوصی در حوزه امنیت بانکی عنوان شد

مدیریت تقلب در گرو قابلیت رفتارشناسی مشتریان توسط بانک‌هاست

افشای اطلاعات رتبه‌بندی بانک‌ها، نیازمند اتخاذ سیاست‌های لازم توسط بانک مرکزی است

به همان نسبت که فناوری اطلاعات و توسعه آن در نظام بانکداری و پرداخت، فرصت ایجاد کرده، احتمالا به همان نسبت چالش و مساله نیز ایجاد کرده است. در این خصوص، صنعت فناوری اطلاعات با پیچیده‌تر شدن شیوه‌های تخلف و تقلب، نیازمند طراحی سیستم‌هایی با دقت و عملکرد بالاتر است.

تخلف و تقلب در بانکداری، شامل انجام فعالیت‌های بانکی و پرداختی با کارت‌های بانکی سرقتی، جعل چک، فعالیت‌های نامتعارف با حساب‌های بانکی اجاره‌ای، انجام تراکنش‌های مشکوک به پولشویی و موارد متعدد دیگری است که هر روز به انواع آنها نیز اضافه می‌شود؛ این تازه ابتدای مسیر جذاب برای کلاهبرداران یا متخلفان حرفه‌ای است که با شناسایی نقاط ضعف بانک‌ها در این حوزه، با شیوه‌های مدرن‌تر قدم در این عرصه می‌گذارند و اگر امروز سامانه‌های تشخیص تخلف و تقلب در بانک‌ها مستقر نشوند، احتمالا در آینده نزدیک، بانک‌ها موجب می‌شوند از این ناحیه به نظام اقتصادی کشور، آسیب جدی وارد شود.

اینکه در راستای پاسخ به این نیاز، تاکنون رگولاتور و نظام بانکی چه اقداماتی انجام داده‌اند و سامانه‌های امنیتی و نظارتی شبکه بانکی، تا چه میزان، آمادگی شناسایی و برخورد با این تخلفات را دارند، موضوعات مهمی در این عرصه محسوب می‌شوند.

از این رو، در این میزگرد آنلاین از سلسله نشست‌های تخصصی بانکداری و اقتصاد دیجیتال، با موضوع «بررسی آخرین وضعیت امنیت و کشف تقلب در نظام بانکی» که با حضور علیرضا اطهری‌فرد، معاون نظارت شرکت کاشف و علی عباس‌نژاد، مدیرعامل گروه شرکت‌های کهکشان برگزار شد، اقدامات رگولاتور و نظام بانکی و نیز آمادگی سامانه‌های امنیتی و نظارتی در برخورد با تخلفات، مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت. آنچه پیش‌روی شماست، مشروح این گفت‌وگوست.

علیرضا اطهری‌فرد

علی عباس‌نژاد

در ابتدای میزگرد، عرض کنم قرار بود امروز در خدمت آقای عباسی، معاون نظارت شرکت شاپرک باشیم اما به دلیل عدم هماهنگی مناسب آقای صاحب فصول، مدیر روابط عمومی این شرکت، حضور ایشان در این نشست میسر نشد و حتی با وجود تلاش برای حضور آقای عباسی، بنا به ملاحظات ایشان، نتوانستیم در خدمت‌شان باشیم که البته امیدوارم ملاحظات را کنار بگذارند و نسبت به عملکرد خود پاسخگو باشند. جناب اطهری به عنوان اولین سوال بفرمایید با توجه به پنج سال سابقه حضور کاشف، چرا این مجموعه در نظام بانکی قرار گرفت؟ و چه اهدافی را در این زمینه دنبال می‌کند؟

اطهری: ماموریت و رسالت شرکت کاشف، شامل پایش، جهت‌دهی و ارزشیابی امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات بانکی است. همان‌طور که می‌دانید بانک مرکزی، مقرراتی را به عنوان مقررات ناظر بر شرکت کاشف تنظیم و ابلاغ کرده و ماموریت‌ها و وظایف شرکت کاشف در آن مستند، تفسیر، تعیین و ابلاغ شده است. عمده فعالیت‌ها، برنامه‌های عملیاتی و اجرایی در چند سالی که از راه‌اندازی شرکت می‌گذرد، معطوف به سه هدف اصلی بوده است: اولین هدف، ارتقای توانمندی نظام بانکی در پیشگیری از رخدادهای امنیتی، دومین هدف، ارتقای قابلیت پشتیبانی و پاسخگویی هماهنگ به تهدیدها و رخدادهای امنیتی و سومین هدف، افزایش توانمندی توان نظارتی شرکت کاشف و نظارت‌پذیری در نظام بانکی بوده که فعالیت‌ها و اقداماتی در سال‌های گذشته انجام شده است.

در چند سال گذشته، در خصوص نشت اطلاعات در سامانه‌های مختلف مانند دانشگاه‌ها، وزارتخانه‌ها، پلیس راهور و صنایع حمل‌ونقل در اخبار زیاد شنیده‌ایم و این اطلاعات مانند نقل‌ونبات در همه‌جا منتشر شد! با توجه به اینکه ذخیره اطلاعات در نظام بانکی به‌خصوص اینکه اطلاعات هویتی کاربران باید از محرمانگی خاصی برخوردار باشد، این نشت اطلاعات در ابزارهای دفاعی که قرار است به واسطه آنها از تقلب و کلاهبرداری جلوگیری شود، باعث نمی‌شود ابزارهای دفاعی ما دچار مساله شوند؟ نکته دیگر اینکه با توجه به مشکلات موجود، آیا شبکه بانکی ما در وضعیت فعلی، ایمن است یا اساسا تا الان مشکلی نداشته‌ایم؟

عباس‌نژاد: ابتدا ببینیم فارغ از شبکه بانکی، در حوزه فناوری، چه اتفاقاتی می‌افتد زیرا شبکه بانکی نیز بخشی از زیرساخت فناوری اطلاعات کشور ماست و چندان جدا از سایر زیرساخت‌های IT نیست. ما در یکی دو سال گذشته، دو نوع سوءاستفاده در حوزه امنیت سایبری داشته‌ایم. بحث اول از دسترس خارج شدن سامانه‌هاست که بسیار زیاد اتفاق می‌افتد. در چند وقت اخیر هم نمونه‌های متعددی وجود داشته که کسب‌وکارهای بزرگی را دچار مشکل کرد. مثلا وقتی یک سرویس‌دهنده زیرساخت ابری دچار مشکل می‌شود نه تنها اطلاعات خودش، بلکه تمام زیرساخت‌هایی که به عنوان سرویس به سایرین داده و نیز کسب‌وکار آنها با مشکل مواجه می‌شود. در یک سال اخیر، چند مورد بسیار جدی داشتیم در حدی که نیاز بوده به استراتژی‌ها و سیاست‌های‌مان در حوزه فناوری اطلاعات و امنیت اطلاعات توجه مجدد کنیم. بحث دوم، نشت اطلاعات و فروش اطلاعات نشت‌شده است که زیاد اتفاق افتاده است. حدود هفت هشت ماه گذشته، ۱۵ نشت، بالای ۱۰۰ هزار رکورد داشتیم؛ این ۱۰۰ هزار رکورد یعنی تاثیر آن بسیار زیاد است و تکرار ۱۵ باره آن نیز به این معناست که likelihood زیاد است. ریسک هم به معنای ضرب likelihood در impact است. بنابراین ریسک ما در حوزه امنیت سایبری، نشر و فروش اطلاعات بسیار زیاد است. شما اشاره کردید در اطلاعات نشت‌شده، اطلاعات هویتی وجود دارد اما مساله فقط این نیست بلکه به جز اطلاعات هویتی موارد دیگری نیز وجود دارد که نگرانی‌ها را بیشتر می‌کند. درباره اطلاعات هویتی، شاید گفته شود مثلا هفت سال پیش اطلاعات ایرانسل ۳۷٫۵ میلیون رکورد، لیک شد و همه، اطلاعات هویتی این تعداد را دارند. بنده موارد نشت اطلاعات که پنج سال از آن گذشته، به راحتی عرض می‌کنم. امروز در قالب اطلاعاتی که لیک می‌شود و در اختیار بازیگران تهدید قرار می‌گیرد، حتی با پرداخت هزینه، اطلاعات دیگری مانند نمونه امضا، مجوزها و غیره را نیز می‌دهیم. درباره افراد حقیقی، مواردی مانند شماره پلاک ماشین، نوع خودرو، شماره DIN مسایلی است که نوع حملات آتی بازیگر تهدید را تغییر می‌دهد. نمونه‌های دیگر طی سه چهار ماه گذشته، برند تلفن همراه، نسخه اندروید، شناسه IMEA دستگاه موبایل مورد استفاده نیز مطرح است. در کنار هم قرار گرفتن همه این‌ها، مساله را از یک نشت فراتر می‌کند. همه این‌ها ریسک‌های با هم مرتبط را ایجاد می‌کند و نهایتا ریسک آن، نه تنها حاصل جمع ریسک‌های مختلفی است که بر اثر هریک، نشت به وجود آمده، بلکه این‌ها در همدیگر ضرب می‌شود. این نوع ریسک‌های ایجادشده در بازه زمانی یک‌ساله در کشور، نشانه این است که ما به امنیت سایبری توجه کافی نکرده‌ایم.

البته نمونه بانکی هم رخ داد که بر اثر آن نه کسی استعفا داد، نه دستگاه‌های ناظر با کسی برخورد کردند، نه حرکت دیگری رخ داد. یادم هست اطلاعات یک بانک شامل نام و نام خانوادگی مشتریان، شماره حساب، میزان موجودی و حتی شعبه‌ای که در آن حساب دارد، نشت پیدا کرد. برای صحت‌سنجی، چندین تماس با مشتریان بانک داشتم که آنها تعجب کردند بنده موجودی حساب‌شان را می‌دانم! وقتی میزان موجودی درز پیدا کند و آدرس آن هم به شکل دیگری منتشر شود، بالاخره مشکلات گروگان‌گیری و بسیاری اتفاقات دیگر رخ می‌دهد. نمی‌دانم چرا در این موارد، اغماض می‌شود و هیچ برخورد جدی صورت نمی‌گیرد یا اینکه برخورد می‌شود اما دستگاه‌های نظارتی اطلاع‌رسانی نمی‌کنند.

عباس‌نژاد: فرمایش شما درست است. البته موردی که اشاره کردید موجودی نشت کرده، بنده اطلاعی ندارم درباره کدام‌یک صحبت می‌کنید یا شاید آن‌قدر تعدادشان زیاد است که از خاطرم رفته است! در حوزه بانکی کشور ما، این موارد، ابتدا انکار می‌شود و اگر نشت، صورت می‌گیرد، اعم از حوزه بانکی یا سایر حوزه‌ها، می‌گویند این نشت و دیتا مربوط به ما نیست! متاسفانه اولین برخورد در کشور ما در حوزه امنیت سایبری، انکار است. برخی موارد ممکن است درست بگویند که دیتای آنها نباشد اما بیشتر موارد این‌طور نیست. بر اساس نتایج تحلیل، مشخص می‌شود این نشت اطلاعات مربوط به یک نهاد، واقعا وجود دارد. در حوزه بانکی هم اتفاق افتاده و موارد متعددی داشتیم که اطلاعات مبنی بر نشت شدن کاملا درست بوده زیرا ما صحت‌سنجی انجام می‌دهیم و قطعا دستگاه‌های ناظر هم این کار را انجام می‌دهند. اینکه چرا آگاهی‌رسانی نمی‌شود، یکی از مشکلات موجود است و باید اتفاق بیفتد. اولا باید مشخص شود در دنیای پیشرفته، در حوزه امنیت سایبری، هر اتفاقی می‌افتد و مسایل خاص امنیت ملی ندارد، بررسی فنی درباره آن می‌شود و در اختیار متولیان قرار می‌گیرد تا با جزییات بدانند چه اتفاقی افتاده و از آن درس آموخته داشته باشند، در مورد آن بهترین درس‌ها را مستند و مکتوب کرده و همه در آینده از آن استفاده کنند. اینکه چه بلایی بر سر آن تیم یا بازیگر تهدید که آن کار را انجام داده، آمده، نیز مهم است. رسانه‌ای شدن آن موجب می‌شود کسی جذب این موضوع نشود. در بسیاری از کشورها در حوزه امنیت سایبری، در عرصه امنیت، بحث صیانت از داده‌های کاربران وجود دارد. آقای پوراعظم در گروه به GDPR اشاره کرده‌اند که درست است و باید چیزی مشابه آن وجود داشته باشد که در حال حاضر در کشور، درباره آن فکر می‌شود. با نوع قوانینی که به این شکل وجود دارد، سازمان، مجموعه و کسب‌وکاری که این دیتا را دارد، نسبت به حفاظت از آن اطلاعات باید کاملا تحت کنترل باشد و قوانین بر آن حکم کند که چگونه این دیتا را نگهداری کند. علت اینکه عرض کردم موارد زیاد دیگری از نشت اطلاعات وجود دارد که می‌تواند بر حوزه بانکی نیز تاثیرگذار باشد، به دو دلیل است. دلیل اول این است که ما مواردی که جاهای دیگر اتفاق می‌افتد، ببینیم، از درس آموخته‌های آن استفاده کنیم و بدانیم ممکن است برای ما هم اتفاق بیفتد چون زیرساخت فناوری اطلاعات که در بانک‌ها استفاده می‌کنیم، چندان متفاوت از زیرساخت‌های فناوری در جاهای دیگر نیست. دلیل دوم این است که تمام اطلاعاتی که در نشت‌های دیگر موردنشت قرار می‌گیرد، می‌تواند برای spearfishing استفاده شود. spearfishing، نوعی از فیشینگ هدفمند است. اگر شما یک ایمیل و پیامک را همین‌طوری دریافت کنید و به شما لینک بدهد، قطعا باز نمی‌کنید اما اگر کاملا نسبت به شما سفارشی‌شده باشد، مثلا نام، شماره پلاک ماشین، اطلاعات درباره موبایل‌تان و حتی اطلاعات دانشگاهی شما را داشته باشد، قضیه فرق می‌کند. مثلا در یکی از نشت‌ها، معدل دانشگاه، واحدهای گذرانده‌شده و غیره وجود داشت. اگر spearfishing برای شما شخصی‌سازی کند، احتمال سوءاستفاده در تراکنش‌های بانکی و هدایت کاربران به فیشینگ‌های خاص منظوره را هم بیشتر خواهد کرد که قطعا باید به آن توجه ویژه شود. در مجموع، ما در حوزه بانکی، کنترل‌های خوبی داریم اما با توجه به تجربیات بنده، این کنترل‌ها کافی نیست و نگرانی‌های خیلی جدی در این حوزه وجود دارد که باید به آن پرداخته شود.

آقای عباس‌نژاد، بنده در واتس‌اپ، آن بانکی که موجودی مشتریانش نشت شده بود، برای شما ارسال کردم اما در برنامه نمی‌توانم نام ببرم! در همین زمینه نمی‌دانم چرا نام بردن بانک‌هایی که کم‌کاری می‌کنند یا اطلاعات‌شان به این شکل نشت پیدا می‌کند، در کشور به راحتی صورت نمی‌گیرد و حتی به قول آقای عباس‌نژاد، انکار می‌کنند اما اگر در تلگرام، فردی مانند آقای جورج اندی اطلاع‌رسانی کند و موضوع باز شود، جایی برای تکذیب نمی‌ماند با این حال، درباره اینکه بعد موضوع، پیگیری شود و اینکه تکرار خواهد شد یا نه، اصلا صحبتی نمی‌شود. آیا قبول دارید صحبت نکردن و عدم اطلاع‌رسانی در این زمینه، موجب می‌شود کار برای نفرات بعدی هم مشکل‌ساز شود؟ مواردی که متاسفانه سلسله‌وار ادامه دارد و قرار نیست تمام شود. آیا دلیل خاصی وجود دارد که درباره اسامی و نوع برخورد با این بانک‌ها در نظام بانکی و فراتر از آن صحبت نمی‌شود؟ البته در سازمان‌های دیگر هم این اتفاق رخ داده است مانند ثبت احوال که اطلاعات هویتی همه افراد، به خاطر جابه‌جایی سی‌دی از این سازمان به سازمان دیگر، لو رفت و در انتها معلوم نشد چه شد! البته یادم هست با آقای ناظمی، رییس سازمان فناوری اطلاعات و معاون سابق وزیر ارتباطات صحبت کردیم، ایشان اعلام کرد از طرف وزارت ارتباطات و سازمان فناوری زیرمجموعه آن، در قوه قضاییه، شکایت ثبت کردیم اما نتیجه آن اطلاع‌رسانی نشد. نظر شما در این موارد چیست؟

اطهری: البته وضعیت این موضوع، نسبت به سال‌های گذشته، متفاوت شده و شاهد شدت مخفی‌کاری به اندازه قبل نیستیم. اینکه وقتی حادثه‌ای رخ می‌دهد، اطلاع‌رسانی شود، برای مشتریان تحت‌تاثیر آن، قطعا اتفاق می‌افتد. این‌طور نیست که اگر برای یک بانک، اتفاقی بیفتد فقط مخفی‌کاری باشد بلکه جلسات متعددی برگزار می‌شود. در این حوزه، غیر از بانک مرکزی، نهادهای دیگری نیز وجود دارند که بر اساس تقسیم کار حاکمیتی، رسیدگی به حوادث در زیرساخت‌های حیاتی را بر اساس وظایف‌شان انجام می‌دهند. معمولا از همان ساعات اولیه که حدس و گمان‌هایی زده می‌شود، همگی حضور دارند و در میزگردهای مشترک، عواقب و پیامدها را بررسی و تحلیل می‌کنند و راهکارهایی را انتخاب می‌کنند که عواقب این اتفاقات را کاهش دهند. موضوع، این‌طور نیست که در شبکه بانکی در خصوص این موارد، پنهان‌کاری باشد. قطعا بانکی که این اتفاق برای آنجا افتاده، بیشتر از بنده و شما، نگران اعتبار و مشتریانش است و اقدام می‌کند با این حال باید با فرهنگ‌سازی به سمتی برویم که شما اشاره می‌کنید. همین الان در گزارش‌دهی رخدادها مشکل داریم و بانک‌ها چندان ترغیب نشدند و برای گزارش‌دهی در صورت اتفاقات موجود انگیزه‌ای ندارند. یکی از مباحث پایه‌ای گزارش‌دهی و گزارش‌گیری این است که این موارد در بستر اعتماد اتفاق بیفتد و اگر قرار باشد گزارش‌ها به سرعت رسانه‌ای شود، به اعتبار بانک صدمه بزند، اعتماد مشتریان را از بین ببرد و باعث ایجاد وحشت در جامعه شود، عواقب منفی آن بیش از آثار مثبت آن است. در مجموع باید به سمت شفاف‌سازی برویم اما واقعا فکر نکنیم اگر اطلاع‌رسانی نمی‌شود یا برخی واقعیت‌ها مطرح نمی‌شود، نشانه بی‌عملی و بی‌تفاوتی بانک‌هاست. در مواردی که بنده درگیر آن بودم، تمام بدنه بانک و بدنه سازمان‌هایی که می‌توانند در جمع‌وجور کردن حادثه تاثیرگذار باشند، درگیر می‌شوند و کمک می‌کنند و به سرعت راهکارهایی انتخاب می‌شود که به وضعیت بخشی از مشتریانی که واقعا تحت‌تاثیر قرار می‌گیرند، رسیدگی شود. برخی از نشت‌ها، داده‌های قدیمی و نامعتبر است و این موارد، در تحلیل‌های عمیق که توسط بانک صورت می‌گیرد، مشخص می‌شود. از آن بخش اطلاعات افشاشده، تعدادی از مشتریان را تحت‌تاثیر قرار می‌دهد و برای آنها اقداماتی انجام می‌شود. در مجموع، هرچند باید به سمت شفاف‌سازی برویم اما در حوزه امنیت، گزارش‌دهی و حرف زدن از همه‌چیز، مخاطراتی به همراه دارد. در سال‌های اخیر، این موضوع، روند رو به بهبود داشته است.

البته ما نمی‌گوییم در رسانه‌ها اطلاع‌رسانی کنند چون نمی‌توان هر خبری را در رسانه‌ها منتشر کرد اما به عنوان نمونه عرض می‌کنم چند وقت پیش، رخداد فیشینگ برای اینترنت‌بانک‌ها ایجاد شد و از یک بانک شروع شد (البته بنده نمی‌توانم اسم بیاورم اما شما می‌توانید نام ببرید!) و سلسله‌وار سایر بانک‌ها را هم با همان روش، دچار مساله کرد. در بانک اول، به فرمایش شما، همه برای حل مشکل بسیج می‌شوند اما به کاشف یا سایر بانک‌ها اعلام نمی‌کنند که یک نفر در حال نفوذ است تا سایر بانک‌ها خودشان را آدا پته کنند و تجربیات‌شان را در اختیار بانک بعدی قرار دهند که با چه روشی آن را برطرف کنند. آیا در کاشف، مرکزی داریم که بانک‌ها، حتی بدون نام هم موضوع را مطرح کنند؟ البته طرح این موارد با توجه به بحث رقابت و تجاری بانک‌ها، خوشایند نیست اما به صورت بدون نام، می‌توانند این رخدادها را از طریق کاشف اطلاع‌رسانی کنند و کاشف نیز از طریق دیگر اطلاع‌رسانی کند.

اطهری: واقعیت این است که اگر بخواهیم پاسخگویی موثری به تهدیدها و آسیب‌پذیری این رخدادها داشته باشیم، راهی جز جلب مشارکت و اشتراک‌گذاری اطلاعات نداریم چون باعث می‌شود از همه ظرفیت‌های موجود استفاده کنیم و سریعا پاسخ دهیم قبل از اینکه سایر بانک‌ها مبتلا به شوند. الان در مسیری هستیم که این وضعیت روزبه‌روز در حال بهتر شدن است. مثلا در خصوص فیشینگ‌ها، نه تنها بانک‌ها گزارش دادند بلکه شرکت کاشف همکاری‌ها و تعاملاتی را با سایر نهادهای امنیتی، انتظامی و حقوقی دارد. این نهادها، وقتی چنین اتفاقاتی در بانک‌ها رخ می‌دهد و مشتریان به عنوان شاکی به آنها مراجعه می‌کنند، به شرکت کاشف گزارش می‌دهند و این شرکت در قالب هشدار، تحلیل و راهکار، اطلاعات لازم را در اختیار همه بانک‌ها قرار می‌دهد. بعضا جلسات فوری با نمایندگانی که توسط شرکت کاشف در حوزه امنیت شناسایی شده، تشکیل می‌شود و با آنها، موضوعات بررسی و راهکار، استخراج می‌شود و این راهکارها، در قالب هشدار در اختیار همه بانک‌ها قرار می‌گیرد. بعضا هشدار کفایت نمی‌کند. مثلا در حوزه اینترنت‌بانک‌ها ضروری بود پیاده‌سازیِ کنترل‌های لازم پیگیری شود. بنابراین با متولیان مربوط به اینترنت‌بانک‌ها، جلساتی برگزار و تست‌هایی انجام شد، تا زمانی که مطمئن شدیم اقدامات اولیه و لازم، انجام شده است. بنده با فرمایش شما موافقم و راهی جز آن نداریم و ما هم به آن سمت، حرکت می‌کنیم. دوستان بانکی در گروه می‌توانند درباره انواع هشدارهایی که روزانه برای آنها ارسال می‌شود، آسیب‌پذیری‌ها و تهدیدهایی که تحلیل و اطلاعات این تحلیل‌ها بین بانک‌ها اشتراک‌گذاری می‌شود، اظهارنظر کنند. امیدواریم طی این مسیر، هم با سرعت بیشتری باشد و هم با همکاری و تعامل بین شبکه بانکی و بازیگران این شبکه، زودتر به چشم‌انداز ایده‌آل مدنظر شما برسیم.

البته این چشم‌انداز ایده‌آل در قرن ۲۱، موضوع خارق‌العاده‌ای نیست. در دنیا، در اخبار خارجی، مشکلات را به جزء مطرح کرده و نام شرکت را ذکر می‌کنند. البته چون برای ما مهم نیست که چه برخوردی با آن شرکت‌ها می‌شود، چندان پیگیری نمی‌کنیم و احتمالا برخوردهایی نیز صورت می‌گیرد. با این حال، این موضوع، حق مردم است که بدانند اگر بانکی کم‌کاری می‌کند یا نقطه ضعفی دارد، منابع مالی خود را در آن بانک قرار ندهند. به نظر می‌رسد این حق برای همه جایز است. بگذریم... لطفا بفرمایید شرکت کاشف، در حوزه کشف تقلب و پولشویی در نظام بانکی چه نقشی دارد؟

اطهری: عمده فعالیت‌های شرکت کاشف در سال‌های گذشته، در حوزه امنیت اطلاعات، متمرکز بوده است و تقریبا از نیمه سال گذشته، حسب ماموریت‌هایی که معاونت فناوری‌های نوین بانک مرکزی برعهده کاشف گذاشت، فعالیت‌ها و اقداماتی به این شرکت سپرده شد. بنابراین ما در این حوزه، با جهت‌گیری که بانک مرکزی مشخص کرده بود و سناریوهای مشخصی که آسیب جدی‌تری

به شبکه می‌زنند، کار را در حوزه‌های مختلف آغاز کردیم. ما تلاش می کنیم هم در فضای تنظیم گری، تدوین الزامات، ضوابط اجرایی و مقررات به بانک مرکزی کمک کنیم و هم با ایجاد حلقه‌های اعتماد و مشارکت، از همه دست‌اندرکاران، اعم از درون‌بخشی و بین‌بخشی جلب مشارکت داشته باشیم تا در این حوزه، گام‌های خوبی برداریم. در کنار این موارد، فناوری‌های لازم برای نظارت داده‌محور و هوشمند روی موارد سوءاســـتفاده از ابزارهای بانکی و تقلب‌ها در دستور کار شرکت کاشف بوده و این موضوع، ادامه دارد. در این زمینه، در حوزه‌های آموزش، هوشمندی روش‌های نظارتی، جلب مشـــارکت بازیگران و ایجاد هماهنگی و همکاری بین نهادهای درون‌بخشی و بین‌بخشی، اقداماتی در دستور کار است که بخشی از آن آغاز و بخشی نیز طرح‌ریزی شـــده که در آینده نزدیک شروع خواهد شد.

آنچه بیشتر در ذهن بوده این است که کاشف برای فعالیت در حوزه امنیت و پولشویی ایجاد شده است اما اینکه شما به تازگی در حوزه کشف تقلب ورود کرده‌اید، برای بنده، سوال است. آیا به این موضوع برمی‌گردد که شرکت خدمات و شاپرک، به‌طور مستقل، نرم‌افزارهای فراددیتکشن را دارا هستند و هر کدام به تنهایی و به صورت مجزا، نظارت خود را بر شبکه انجام می‌دهند. درست است؟

اطهری: بله درست است. عرض بنده درباره شرکت کاشف بود چون این موضوع در بانک مرکزی و سایر شرکت‌های حاکمیتی متعلق به آن، مسبوق به سابقه است. سوییچ‌های تبادل پیام مرکزی، بعضا به ابزارهای لازم برای تشخیص تقلب مسلح شده‌اند و کار خودشان را انجام می‌دهند و مربوط به سابقه‌ای که عرض کردم نیست. ما اخیرا کار را آغاز کردیم و در این مسیر، سعی داریم کار را سرعت دهیم و از همه ظرفیت‌های موجود استفاده کنیم تا به بانک‌ها و بانک مرکزی کمک کرده باشیم مقابله موثری در این حوزه داشته باشند.

آیا علت مشخصی وجود داشت که بانک مرکزی، شرکت کاشف را هم درگیر این موضوع کرد؟ البتـــه از نظر تکنیکال، فکر می کنم درست این است که یک نهاد مستقل، نظارت و کشف تقلب را دنبال کند. مثلا الان شرکت خدمات و شاپرک که خودشان مجری شبکه حاکمیتی هستند، چنانچه رخدادی از ســـمت اتفاق بیفتد، چون خودشان هم مجری هستند و هم ناظر، تداخل منافع دارد. بهتر است شرکت دیگری مانند کاشف که در حال ورود است، جداگانه بر آنها هم نظارت کند. درست است که این شرکت‌ها، حاکمیتی هستند اما به هر حال، در این زمینه، مجری محسوب می‌شوند. در همین زمینه، آقای محرمیان، نامه‌ای را چندماه پیش برای نظام بانکی ارسال کرد که فکر می‌کنم کارهای آن را کاشف انجام داد. بر اساس این نامه، بانک‌ها ملزم شدند سامانه‌های کشف تقلب، فراددیتکشن و امثال آن را با یک‌سری استانداردها و پروتکل‌هایی که پیشنهاد شـــده بود، هرچه زودتر پیاده‌سازی کنند. آیا شما پیگیری کرده‌اید که بانک‌ها چه کرده‌اند؟ چون از رگولاتور، این توقع وجود ندارد که فقط هشدار بدهد بلکه بحث نظارت از مهم‌ترین ارکان رگولاتور است. اینکه سیاست‌گذاری کند، مهم است اما مهم‌تر از آن نظارت است. خروجی آن نامه چه شد؟ آیا مهلت زمانی خاصی برای این موضوع گذاشتید که مثلا بانک‌ها تا فلان زمان، خودشان را آداپته کنند و اگر در این حوزه، کاستی دارند، آن را مرتفع کنند؟

اطهری: در اکوسیستم بانکی و پرداخت، هر کدام از بازیگران باید نقش‌آفرینی خودشان را داشته باشند و بانک مرکزی در برخی حوزه‌ها به این نتیجه رسیده که کاشف می‌تواند نقش‌آفرینی بهتری داشته باشد از جمله تنظیم مقررات، نظارت بر حسن اجرای مقررات، آموزش‌ها، کمک به تدوین سیاست‌ها و اهداف کلان، ایجاد هماهنگی‌ها و همکاری‌ها و ایجاد حلقه‌های مشترک و اعتماد. این‌ها مواردی هستند که یک شرکت دیگر مانند کاشف می‌تواند در این زمینه مفید عمل کند. این برنامه با کمی فاصله شروع شده چون شرکت خدمات و شاپرک، شرکت‌هایی هســـتند که از قدیم در این حوزه، فعالیت‌هایی داشته‌اند. ما هم تلاش می کنیم بخشی از فعالیت‌هایی که مغفول واقع مانده بود، برعهده بگیریم و به جریانی که در حال رخ دادن است، کمک کنیم. ما تقریبا از مردادماه سال گذشته که کار را آغاز کردیم، در ابتدای امر، در تلاش بوده‌ایم تا وضعیت مدیریت مخاطرات تقلب و سوءاستفاده از ابزارهای بانکی را در شبکه بانکی شناسایی کنیم. در این زمینه گزارش‌های مختلفی از بانک‌ها دریافت شد و جلسات متعددی با کارشناسان بانکی داشتیم و به شناخت نسبی درباره وضعیت موجود رسیدیم. در کنار این موضوع، نیاز به جلب مشارکت بازیگران داخلی و بازیگران بیرونی در این زمینه داشتیم. بنابراین شبکه‌ای از نمایندگان بانک‌ها در این زمینه شکل گرفت و جلسات در قالب کارگروه‌های مختلف، اعم از مدیریتی و کارشناسی برگزار شد و در حال برگزاری است تا تجارب و داده‌ها را بین بانک‌ها به اشتراک بگذاریم و اگر ظرفیتی در این زمینه در یکی دو بانک خاص وجود دارد، از آن ظرفیت‌ها استفاده کنیم. اشتراک‌گذاری تجارب و داده‌ها خیلی مفید است. این اقدامات در حال انجام است و موضوع بین‌نهادی نیز مورد توجه کاشف بوده است. پاسخگویی اثربخش به بسیاری از اتفاقات، نیازمند هماهنگی با نهادهای برون‌بخشی مانند قضایی، انتظامی و برخی حوزه‌های امنیتی است و باید ارتباطات لازم با این نهاد شکل می‌گرفت و فرایندهای کاری بین ما و آنها تنظیم و تصویب می‌شد که بخشی انجام شده و بخش دیگر در دست پیگیری است. همچنان دنبال این موضوع هستیم که مانند اتفاقی که در حوزه امنیت سایبری رخ داد، در این زمینه هم نقش پنجره واحد را در شبکه بانکی اجرا کرده و ارتباط بین بازیگران، اجرای داخلی مقررات بانک‌ها و فرایند تنظیم‌گری بانک مرکزی را تسهیل کنیم. در کنار همه این‌ها، به دنبال این موضوع هستیم که با زیرساخت‌های لازم، آن نظارت داده‌محور و هوشمند موردنظر بانک مرکزی طی یک سال اخیر را محقق کنیم. در این مورد، به‌خصوص در زمینه سناریوهای سوءاستفاده‌ای که اخیرا شبکه بانکی را به شدت تحت‌تاثیر قرار داده است، گام‌هایی برداشته‌ایم. در این زمینه، کارهای زیادی انجام شد، جلسات متعددی برگزار و ساعت‌ها کار کارشناسی روی این حوزه با کمک بقیه بازیگران، همه PSPها و بانک‌ها انجام شد. برگزاری این جلسات و استفاده از تجاربی که در بدنه شبکه بانکی و پرداخت ایجاد شد، تحلیل سناریوها، تعیین راهکارها و کمک به PSPها و بانک‌ها برای اجرای این راهکارها، از جمله اقدامات انجام‌شده است.

الان شاپرک و شتاب، خودشان نرم‌افزارهای کشف تقلب و امثال آن را دارند. در شـــبکه بانکی هم بانک مرکزی، ابلاغ کرده بانک‌ها، خودشان، اقدامات لازم را انجام دهند و به این سمت بروند که بر اقدامات پولشویی و کشف تقلب نظارت کنند. در شتاب و شاپرک، بخش عمده‌ای از تراکنش‌های بانکی در نظام بانکی می‌چرخد و دوستان در نظام بانکی به واسطه شتاب و شاپرک می‌توانند نظارت‌هایی داشته باشند اما آیا در تراکنش‌های درون‌بانکی، دسترسی از سمت بانک‌ها وجود دارد که کاشف یا جای دیگری در بانک مرکزی، نظارت درون بانکی داشته باشند؟ چون اگر قرار باشد یک بانک یا کارمند بانک، پول کثیفی را از بیرون بیاورند و اصطلاحا پولشویی انجام دهند، با انجام گردش پول در همان بانک مشخص، از یک حساب به چند حساب دیگر، پول می‌تواند تمیز شود و بیرون بیاید. به نظر می‌رسد اگر نظارت رگولاتور در اینجا نباشد، کار سخت می‌شود. آیا الان رگولاتور، دسترسی درون‌بانکی دارد تا بررسی کند یا فقط همان تعداد تراکنشی که به شتاب و شاپرک می‌آید، رصد می‌شود؟

اطهری: الان دسترسی موجود عمدتا در تبادلات بین‌بانکی است. البته این‌ها، تبادلات کوچکی نیستند و جرایم و سوءاســـتفاده‌های سازمان‌یافته بیش از آنکه معطوف به یک بانک باشد، به کل شـــبکه مربوط است چون کسب‌وکار غیرمشروع، هیچ‌وقت خودش را محدود به مشتری‌های یکی دو بانک نمی‌کند. فعلا مبنای ما تبادلات بین‌بانکی است و آنچه ما و بانک مرکزی، در حوزه عملیات انجام می‌دهیم، نافی مسوولیت بانک‌ها نیســـت و ما نباید طوری عمل کنیم که پاسخگویی را از بانک‌ها سلب کنیم، بانک‌ها، حسب مقررات، چه از سمت رگولاتوری خودشان و چه از سمت قوانین کشـــوری مانند آیین‌نامه ماده ۱۴ قانون مبارزه با پولشویی موظفند فعالانه حضور داشته باشند و اقدامات لازم را انجام دهند. بیشترین نظارت ما در حوزه داده‌ها و تبادلات درون‌بانکی، در قالب ممیزی‌های میدانی است و نظارت هوشمند و داده‌محور ما نیز بیشتر متمرکز بر تبادلات بین‌بانکی است.

فکر می کنم باید حوزه تبادلات درون‌بانکی را هم جدی بگیرید. درست است که بانک‌ها موظفند رعایت کنند اما اگر بانکی رعایت نکرد، با انجام نظارت‌های میدانی، کشف موضوع، کار سختی است. البته از آقای عباس‌نژاد هم می‌پرسم که آیا این موضوع، در دنیا روال هست یا خیر. اگر شما نکته‌ای دارید، بفرمایید.

اطهری: ما در حال گزارش گیری از بانک‌ها هســـتیم و قطعا بانک‌ها موظفند گزارش‌دهی داشته باشند.

اگر بانک‌ها گزارش اشتباه دادند، چه باید کرد؟ موضوع این است.

اطهری: بانک باید در قبال گزارش اشتباه پاسخگو باشد.

شما چطور می‌توانید کشف کنید گزارش، اشتباه است؟

اطهری: اینکه بانک مرکزی بتواند از درون بانک‌ها، داده‌هایی داشته باشد، در سال‌های گذشته دنبال شده و الان، وضعیت نسبت به قبل بهتر است؛ یعنی بسیاری از داده‌هایی که قبلا فقط در بانک‌ها وجود داشت، الان بانک مرکزی به آنها دسترسی دارد و می‌تواند روی آنها نظارت داشته باشد و در نظارت‌های داده‌محور خود از آن استفاده کند. این، کاری است که از مدت‌ها پیش شروع شده، در حال انجام است و ادامه خواهد داشت اما به هر حال در این حوزه، قواعد تشویقی و تنبیهی موجود، نباید اجازه دهـــد موضوعی مخفی باقی بماند. ممیزی‌های میدانی هم می‌تواند در شناسایی این موارد و تخلفات مخفی کمک کند. قاعدتا در بلندمدت، سیستم‌های نظارتی و فراددیتکشن بانک‌ها، باید با سیستم بانک مرکزی، یکپارچه و گزارش‌ها به صورت آنلاین، ارسال و پیامدهای روی بقیه بانک‌ها، داخل آن مرکزی که بانک مرکزی ایجاد می‌کند، تحلیل شود و اگر نیاز است اطلاعاتی با سایر نهادها اشتراک‌گذاری شود، اشتراک‌گذاری انجام گیرد. این موارد، در دستور کار است اما باید فکر کنیم الان در چه وضعیتی هستیم و گام به گام به سمت مطلوب برویم. فکر نمی‌کنم انتظار باشد در وضعیت موجود شبکه بانکی، حرف از اتفاقاتی بزنیم که هم‌زمان زیادتری و هم هماهنگی‌های بیشتری باید برای آن صرف شود. همچنین بعضا قوانین و مقررات باید تغییرات عمده داشته باشند. به هر حال تلاش این است که آن اقداماتی که اولویت و تاثیرگذاری بیشتری دارد و به سرعت قابل طرح‌ریزی و اجراست، در دستور کار قرار گیرد و قطعا بانک مرکزی برای آینده این مسیر، تا رسیدن به نقطه مطلوب، برنامه دارد و موضوع، با کمک بانک‌ها، پیش خواهد رفت.

ادامه این میزگرد را در سایت هفته‌نامه عصر ارتباط به نشانی asreertebat.com بخوانید.

خبر

بحران اورگرند، بازارهای مالی جهان را تحت تاثیر قرار خواهد داد

فشار مضاعف بر رشد اقتصاد چین

بانک آمریکایی سیتی گروپ اعلام کرد به علت تاثیرات منفی بحران غول ساختمان‌سازی چین (اورگرند) پیش‌بینی رشد اقتصادی چین را در سال آینده از ۵.۵ درصد به ۴.۹ درصد کاهش داده است.

ژیانگ رونگ یو، کارشناس امور چین در سیتی گروپ، در یادداشتی برای مشتریان این بانک نوشت: فشار بر رشد اقتصادی چین به علت این اتفاقات به قدری خواهد بود که احتمالا سیاست‌گذاران مجبور به تسهیل شرایط بازارهای مالی خواهند شد که در این زمینه می‌توان به کاهش ۲۵ صدمدرصدی نرخ بهره در سال ۲۰۲۲ اشاره کرد.

او ادامه داد: همچنین انتظار می‌رود با وجود شرایط کنونی نرخ سود قراردادهای بازخرید اوراق قرضه ذخیره بانک‌های تجاری (که بانک مرکزی از آن برای تزریق نقدینگی به بازارها استفاده می‌کند) در ماه اکتبر ۵۰ صدمدرصد کاهش یابد. بانک سیتی گروپ همچنین اعلام کرد به علت بحران بدهی اورگرند از پیش‌بینی سطح هدف شاخص‌های سهام چین هم می‌کاهد و حالا انتظار دارد شاخص بورس هانگ‌سنگ هنگ کنگ در انتهای امسال به ۲۶,۸۰۰ واحد برسد. این شاخص در حال حاضر در رقم ۲۴,۵۰۰ واحد قرار دارد.

اما برای پرداخت بدهی سنگین، اورگرند ۱.۵ میلیارد دلار از سهام خود را در بانک چینی می‌فروشد. غول ساختمان‌سازی چین (اورگرند) که زیر فشار بدهی سنگین در آستانه پرداخت سود اوراق قرضه خود است، اعلام کرد برای پرداخت این سود، سهام خود را در یک بانک چینی می‌فروشد. در مستنداتی که اورگرند برای بورس هنگ کنگ ارایه کرد اعلام شد اورگرند ۱.۷۵ میلیارد سهم از سهام بانک شنگجینگ را به ازای ۵.۷۰ یوآن برای هر سهم به گروه سرمایه‌گذاری و فاینانس شنیانگ شنگجینگ می‌فروشد. گروه اورگرند که زیر بار بدهی سنگین ۳۰۰ میلیارد دلاری قرار دارد هفته گذشته نتوانست سود اوراق قرضه خود را سر موعد آن بپردازد و حالا این هفته با موعد پرداخت سود بخشی دیگر از آن روبه‌رو است.

از آنجا که این شرکت به قدری بزرگ است که سقوط آن، بازارهای مالی را تحت تاثیر قرار می‌دهد، فعالان بازار به دقت پیگیر آن هستند که آیا این شرکت خواهد توانست این هفته ۴۷.۵ میلیون دلار سود اوراق قرضه خود را بپردازد یا خیر؟ این شرکت هفته گذشته باید ۸۳.۵ میلیون دلار سود پرداخت می‌کرد که از انجام آن بازماند.

از طرف دیگر، وزیر دارایی هنگ کنگ اعلام کرد که تسهیلات در نظر گرفته شده برای بدهی گروه اورگرند در هنگ کنگ بسیار کم است و خطرات سیستماتیک ایجاد نمی‌کند. بنابراین تسهیلات هنگ کنگ برای Evergrande بسیار محدود است. رسانه South China Morning Post SCMP به نقل از وزیر دارایی گزارش داد که تسهیلات توسعه‌دهندگان بدهی گروه اورگرند در هنگ کنگ بسیار کم و در حد ۰.۰۵ درصد یا ۱۴ میلیارد دلار هنگ کنگ (۱.۷۹ میلیارد دلار) از دارایی‌های بانکی است که بسیار کم بوده و خطرات سیستماتیک ایجاد نمی‌کند. گفته شده که بازار سهام هنگ کنگ در پی سرکوب اخیر برخی از صنایع دچار نوسان شده، اما هرگونه عقب‌نشینی موقتی خواهد بود.

اورگرند با بدهی ۳۰۵ میلیارد دلاری نگرانی‌هایی را ایجاد کرده که نقدینگی آن می‌تواند در سیستم مالی چین گسترش پیدا کرده و در سطح جهان بازتاب داشته باشد، نگرانی که با تعهد بانک مرکزی چین در هفته جاری برای حفظ منافع خریداران مسکن کاهش یافته است. اورگرند در دو هفته گذشته دو پرداخت سود اوراق قرضه را از دست داده و بدهی‌های خارجی آن به مبلغ حدود ۲۰ میلیارد دلار معامله می‌شود.

گروه اورگرند (انگلیسی: Evergrande Group) شرکت املاک و مستغلات چینی است که در زمینه ساخت و ساز و مدیریت مجتمع‌های مسکونی، اداری و تجاری، توسعه املاک و مستغلات، همچنین کشاورزی تجاری، تولید پانل خورشیدی و شیر خشک فعالیت می‌کند. شرکت اورگرند در سال ۱۹۹۶ توسط شو جیاین راه‌اندازی شد و در حال حاضر دومین شرکت توسعه املاک و مستغلات در چین است. دفتر مرکزی این شرکت در شهر گوانگ‌ژو، گوانگ‌دونگ، جمهوری خلق چین قرار دارد و سهام آن در بازار بورس اوراق بهادار هنگ کنگ معامله می‌شود.

اما اکنون گروه اورگرند دچار یک بحران شده و تحلیلگران مختلف اظهار کرده‌اند که این شرکت توانایی پرداخت بدهی‌های خود که بالغ بر ۲ تریلیون یوآن (معادل ۳۱۰ میلیارد دلار) است را نخواهد داشت.

یی گانگ، رییس بانک مرکزی چین نسبت به نحوه رشد فین‌تک‌ها هشدار داد

مقابله چین با انحصارگرایی فین‌تک‌ها

امیرعباس زمانیان

یی گانگ، رییس بانک مرکزی پی‌بی‌اوسی در کنفرانس تنظیم مقررات بزرگ فناوری که به میزبانی بانک تسویه حساب‌های بین‌المللی (BIS) برگزار شد، گفت که اجرای شرکت‌های فناوری که به شیوه‌های ضد رقابتی دست می‌زنند، همچنان تمرکز بانک مردم چین (PBoC) خواهد بود.

در این کنفرانس روسای بانک‌های مرکزی، سیاست‌گذاران ارشد، محققان و سایر ذی‌نفعان گرد هم آمدند تا مجموعه‌ای از بحث‌ها را در خصوص نحوه استفاده از مقررات برای کمک به شرکت‌های فین‌تک به نفع عموم انجام دهند. یی در سخنرانی اصلی خود گفت: «ما به همکاری با مقامات ضدانحصار، برای مهار انحصارات و مقابله فعالانه با تبعیض الگوریتم و سایر اشکال جدید رفتارهای ضدرقابت ادامه خواهیم داد.»

این در حالی است که هفته گذشته، سود ۱۰ ساله خزانه‌داری آمریکا به ۱.۵۴ درصد رسید که بالاترین رقم از ماه ژوئن است، در شرایطی که نگرانی‌ها درباره تورم ادامه دارد. سود اوراق ۱۰ ساله خزانه‌داری با پنج واحد افزایش به ۱.۵۴۰۹ درصد رسید. سود اوراق قرضه ۳۰ ساله خزانه‌داری شش واحد پایه افزایش یافت و به ۲.۰۶۲۵ درصد رسید. روند سود معکوس قیمت‌ها است و یک واحد پایه معادل ۰.۰۱ درصد است.

جروم پاول، رییس فدرال رزرو، در اظهاراتش هشدار داد که تورم بیشتر ممکن است بیش از آنچه پیش‌بینی می‌شود، دوام داشته باشد. قرار است پاول این اظهارات را به کمیته بانکی سنا ارایه کند. او در این سخنرانی گفت که رشد اقتصادی همچنان در حال تقویت است اما با فشارهای قیمتی ناشی از تنگناهای زنجیره تامین و عوامل دیگر مواجه شده است. پاول گفت: تورم بالا است و احتمالا در ماه‌های آینده همچنان ادامه خواهد داشت.

علاوه بر این، سرمایه‌گذاران هم بر پیشرفت لایحه زیرساختی یک تریلیون دلاری در واشنگتن نظارت خواهند کرد. قانون‌گذاران باید بر اساس برنامه تامین مالی عمل کنند. قرار بود حراج ۶۲ میلیارد دلاری اوراق هفت ساله برگزار شود. این در حالی است که استمرار وضعیت نامساعد خُرده‌فروشی‌ها در ایالات متحده آمریکا، اقتصاد این کشور را بیش از پیش تحت تاثیر قرار داده است. خرده‌فروشان بزرگ در آمریکا باید با کمبودها کنار آمده تا مصرف‌کنندگان بتوانند به خرید حضوری بازگردند. از یکسو با وجود سبدهای خرید پر آمریکایی، خرده‌فروشی (بدون احتساب خودروها) در ماه آگوست با نرخ ۱.۸ درصد در مقایسه با ماه جولای، سریع‌تر از ماه مارس، افزایش داشته، از سوی دیگر برخی از خریداران با وحشت قفسه‌های خالی حاوی بیسکوییت، مواد شوینده و حلوا با مارک‌های مورد علاقه‌شان را نگاه می‌کنند که در نتیجه اختلال در زنجیره تامین با شیوع نوع دلتای ویروس کرونا، کارخانه‌ها و بنادر در سراسر جهان را تعطیل کرده است.

بر خلاف اوایل این همه‌گیری، هنگامی که مغازه‌ها به دلیل هجوم خریداران خالی شدند، مصرف‌کنندگان آمریکایی عمدتا گزینه‌های دیگری برای انتخاب دارند. اما این کمبودها نشانه این است که وضعیت صنعت خرده‌فروشی ۵.۶ تریلیون دلاری این کشور هنوز به حالت عادی برنگشته است. اگر عرضه کافی نباشد، خرده‌فروشان نیز باید بار دیگر با تقاضای خریداران کنار آمده تا به جای خرید مجازی، بتوانند حضوری خرید کنند.

تورم تولیدکنندگان آمریکا در ماه آگوست شتاب گرفت و قیمت‌های عمده‌فروشی نسبت به سال گذشته ۸.۳ درصد افزایش یافت. وزارت کار گزارش داد قیمت‌های نهایی که تولیدکنندگان برای کالاها و خدمات مورد تقاضا در ماه آگوست دریافت کردند با بالاترین نرخ سالانه از سال ۲۰۱۰ تا کنون افزایش یافته است.

شاخص قیمت تولیدکننده در این ماه ۰.۷ درصد افزایش یافت، بالاتر از تخمین افزایش ۰.۶ درصدی داو جونز، هر چند در ماه جولای کمتر از یکدرصد افزایش یافت. این شاخص ۸.۳ درصد افزایش سالانه داشت که بیشترین افزایش سالانه از نوامبر ۲۰۱۰ است. این به دنبال افزایش ۷.۸ درصدی در ماه جولای رخ داد که آن هم یک رکورد بود.

این داده‌ها با وجود نگرانی از تورم ناشی از مسایل مربوط به زنجیره تامین، کمبود کالاهای مصرفی و تولیدی مختلف و افزایش تقاضا مربوط به همه‌گیری کووید ۱۹ است. مقامات فدرال رزرو انتظار دارند که فشارهای تورمی در طول سال کاهش یابد، اما این فشارها همچنان ادامه دارد و احتمالا این روند ادامه خواهد داشت.

بدون احتساب غذا، انرژی و خدمات تجاری، قیمت نهایی تقاضا برای این ماه ۰.۳ درصد کاهش یافته، کمتر از تخمین ۰.۵ درصدی داو جونز. با این حال، PPI را نسبت به سال قبل ۶.۳ درصد افزایش داد که بیشترین افزایش رکورد برای داده‌ها به آگوست ۲۰۱۴ برمی‌گردد. به لطف افزایش ۱.۵ درصدی خدمات تجاری، یا حاشیه‌های دریافت‌شده توسط عمده‌فروشان و خرده‌فروشان، خدمات تقاضای نهایی ۰.۷ درصد در این ماه افزایش یافت. هزینه حمل و نقل و انبار ۲.۸ درصد افزایش یافت. حدود یک سوم از سود کلی از سلامتی، زیبایی و کالاهای نوری بود که ۷.۸ درصد افزایش یافت. قیمت‌های مربوط به مراقبت‌های سرپایی بیمارستانی کاهش ۱.۵ درصدی سود را نشان داد. قیمت نهایی کالاهای مورد تقاضا یک درصد در این ماه افزایش یافت که عمدتا با افزایش ۲.۹ درصدی در غذاها که به نوبه خود ناشی از افزایش ۸.۵ درصدی قیمت گوشت بود، افزایش یافت. قیمت طیور ذبح‌شده ۱۱ درصد افزایش یافت. قیمت آهن، فولاد و سوخت دیزل کاهش یافت.

پس از این، موج استعفای روسا، اقتصاد ایالات متحده را درنوردید و روسای دو بانک مرکزی بزرگ آمریکا پس از گزارش مبادلات سرمایه‌گذاری جنجالی استعفا کردند. پس از آن که گزارش‌های اخیر درباره سرمایه‌گذاری‌های غیراخلاقی در سال ۲۰۲۰ که با انتقاداتی روبه‌رو شده و فدرال رزرو را مجبور به بازنگری اخلاقی کرده، روسای بانک‌های فدرال رزرو بوستون و دالاس کناره‌گیری می‌کنند.

روز دوشنبه روبرت کاپلان از دالاس به دنبال اریک روزنگرن از بوستون از بازنشستگی زودهنگام خبر دادند. هر دو مدیر ۶۴ ساله هستند که هنوز یک سال از سن بازنشستگی اجباری در فدرال رزرو کمتر دارند. روزنگرن گفت که به جای ماه جولای ۲۰۲۲، روز پنج‌شنبه بازنشسته می‌شود، با ذکر دلیل سلامتی و پیوند کلیه در آینده. او گفت: کاپلان هم ۱۸ اکتبر بازنشسته می‌شود، زیرا تمرکز اخیر بر افشای مالی من باعث ایجاد حواس‌پرتی در تصمیم‌گیری حیاتی درباره سیاست پولی آینده در نقطه بحرانی مسیر بهبود اقتصادی ما می‌شود.

البته بازنشستگی‌های پیش از موعد به دنبال افشای مبادله هفته گذشته کاپلان که در سهام‌های آمازون، فیس‌بوک و جانسون در میان سایر شرکت‌ها در سال ۲۰۲۰، در حالی که اقدامات فدرال رزرو برای مقابله با پیامدهای اقتصادی همه‌گیری کرونا باعث افزایش سود و سهام آنها شد، صورت گرفته است. در همین حال، روزنگرن در صندوق‌های املاک و مستغلات که مربوط به اوراق قرضه تحت حمایت وام مسکن بود سرمایه‌گذاری کرد که فدرال رزرو برای تاثیر بر نرخ استقراض آنها را خریداری می‌کرد.

> در این کنفرانس روسای بانک‌های مرکزی، سیاست‌گذاران ارشد، محققان و سایر ذی‌نفعان گرد هم آمدند تا مجموعه‌ای از بحث‌ها را در خصوص نحوه استفاده از مقررات برای کمک به شرکت‌های فین‌تک به نفع عموم انجام دهند. یی در سخنرانی اصلی خود گفت: ما به همکاری با مقامات ضدانحصار، برای مهار انحصارات و مقابله فعالانه با تبعیض الگوریتم و سایر اشکال جدید رفتارهای ضدرقابت ادامه خواهیم داد

جروم پاول، رییس فدرال رزرو گفت که این معاملات تحت قوانین موجود، از نظر فنی قانونی است، اما قول داد که قوانین اخلاقی را برای حفظ اطمینان از اعتبار فدرال رزرو، موسسه شبه خصوصی که به عنوان بانک مرکزی ایالات متحده عمل می‌کند، تشدید کند. فدرال رزرو دارای ۱۲ بانک منطقه‌ای است و روسای آنها در کمیته بازار آزاد فدرال فعالیت می‌کنند و هر سه سال یک بار رای می‌دهند. روزنگرن قرار بود در سال ۲۰۲۲ عضو این کمیته باشد.

اقتصاد ایالات متحده به شدت در حال بیمار شدن است و نتیجه یک تحقیق، سرمایه‌گذاری‌های مستقیم شرکت‌های آمریکایی در روسیه را ۹ برابر بیشتر از آمار رسمی نشان داد. بر اساس ششمین تحقیق مشترک سالانه اتاق بازرگانی آمریکا در روسیه (AmCham) و Ernst & Young، شرکت‌های آمریکایی فعال در روسیه در مجموع ۹۶.۰۵ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری مستقیم انجام داده‌اند. این تحقیق که بر چشم‌انداز سرمایه‌گذاری مستقیم و تجارت دو جانبه بین روسیه و ایالات متحده متمرکز بود، بر مبنای داده‌های ۱۶۰ شرکت انجام شد. بر اساس این یافته‌ها، شرکت‌های آمریکایی تنها در سال ۲۰۲۰ بیش از ۲.۲ میلیارد دلار در اقتصاد روسیه سرمایه‌گذاری کردند و قصد دارند در سال ۲۰۲۱ حدود ۱۸ میلیارد دلار دیگر سرمایه‌گذاری کنند. بیش از نیمی از این پول به صنعت انرژی و منابع طبیعی روسیه اختصاص می‌یابد.

سوفیا عزیزیان، شریک Ernst & Young، در بیست و یکمین کنفرانس سرمایه‌گذاری اتاق بازرگانی آمریکا در روسیه گفت: علی‌رغم کاهش فعالیت در سال ۲۰۲۰، ۸۴ درصد از شرکت‌ها اعلام کردند که قصد دارند پروژه‌های جدیدی را در آینده‌ای نزدیک در روسیه راه‌اندازی کنند. این رکورد در طول مطالعه ما است که برای ۷۳.۵ درصد از شرکت‌های [ایالات متحده] مورد بررسی، روسیه یک بازار استراتژیک به شمار می‌رود. بر اساس این بررسی، ۷۸ درصد از شرکت‌ها در مقایسه با ۸۰ درصد سال گذشته تاثیر منفی تحریم‌های آمریکا، بر تجارت خود در روسیه را احساس می‌کنند. این محدودیت‌ها تجارت آمریکایی را در مقایسه با شرکت‌های سایر کشورها در موقعیت نامناسبی قرار داده است.

همچنین، بر اساس یافته‌های اتاق بازرگانی آمریکا، آمار رسمی، سطح واقعی روابط اقتصادی بین روسیه و ایالات متحده را دست کم می‌گیرند، با ارقام سرمایه‌گذاری دوجانبه که توسط محققان به عنوان بخشی از این تحقیق به دست آمده، حداقل ۹ برابر بیشتر از آمار رسمی است.

بمب‌های خبری اقتصاد در حوزه بلوک‌های شرق و غرب، در همین مورد خلاصه نمی‌شود و فرار ۵۰۰ میلیون دلاری میلیارد در روسی از پیگرد مالیاتی آمریکا نیز دیگر اتفاق جالب توجه بود. موسس یکی از بزرگ‌ترین بانک‌های خصوصی روسیه با مقامات آمریکایی به توافق رسید که اولگ تینکوف سرمایه‌دار بیش از ۵۰۰ میلیون دلار در پرونده کلاهبرداری که او را متهم به پنهان کردن دارایی‌ها برای فرار از مالیات می‌کند، بپردازد. وزارت دادگستری گفت که این بانکدار که با ثروتی به ارزش حدود ۸ میلیارد دلار، موافقت کرد که ۵۰۶۸۲۸۳۷۷ دلار شامل مالیات‌های پرداخت نشده از سال ۲۰۱۳، مجازات کلاهبرداری مدنی و سود را پرداخت کند.

اولگ تینکوف در فوریه ۲۰۲۰ به دستور ایالات متحده در بریتانیا دستگیر شد، اما در آن زمان تحت درمان پزشکی سرطان خون بود. به گفته وزارت دادگستری ایالات متحده، این میلیارد در سال ۲۰۱۳ یک میلیارد دلار دارایی و درآمد خود را مخفی کرده، در آن زمان، چند روز پس از آنکه Tinkoff Credit Systems، بانک آنلاین بدون شعبه روسی که او تاسیس کرده بود، عرضه اولیه سهام خود را در بورس لندن برگزار کرد، او از تابعیت آمریکایی خود صرف‌نظر کرد.

به گفته دادستان مربوطه، تینکوف با وجود دریافت بیش از ۱۹۲ میلیون دلار پس از فروش بخشی از سهام عمده بانکش در زمان عرضه عمومی، در اظهارنامه مالیاتی درآمدش را کمتر از ۲۰۶ هزار دلار گزارش کرد. مقررات مالیاتی ایالات متحده، شهروندان آمریکایی را ملزم به پرداخت مالیات بر درآمد به‌دست آمده در خارج از کشور می‌کند، همان‌طور در مورد تینکوف که پس از دریافت گذرنامه آمریکایی خود در سال ۱۹۹۶ به روسیه بازگشت. افرادی که بیش از ۲ میلیون دلار دارایی دارند و از تابعیت خود منصرف می‌شوند، باید مالیات خروج را بر اساس هر درآمد و سرمایه‌ای که در صورت فروش دارایی‌های خود دریافت می‌کنند، پرداخت کنند.

چالش آستانه حمایت از صنعت لوازم خانگی

پس از رسمی شـــدن ممنوعیت واردات لوازم خانگی که توسط دولت اعلام و ابلاغ شد، شاهد اظهارنظرهایی از تولید کنندگان لوازم خانگی به این مضمون بودیم:

حسین فتاحی در گفت‌وگو با تسنیم، با اشاره به دستور اخیر مقام معظم رهبری در ممنوعیت واردات محصولات لوازم خانگی کره‌جنوبی به کشور، اظهار کرد: این تصمیم بســیار به‌موقع و مدبرانه بود، زیرا در ســال ۹۲ وقتی که سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ابلاغ شد اکثر تولیدکنندگان لوازم خانگی که ســرمایه‌گذاران خصوصی هستند برای تداوم و توان بخشیدن به تولید، شروع به سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف لوازم خانگی کردند.

او افزود: صنعت لوازم خانگی یه صنعت ریشه‌دار است به همین دلیل وقتی که در سال ۹۲ مورد تقویت قرار گرفت توان رقابتی آن افزایش پیدا کرد. به نحوی که در سال ۹۷ وقتی که دولت وقت اعلام کرد واردات محصولات تمام شده ممنوع است تولیدکنندگان داخلی لوازم خانگی توانستند نیاز مصرف‌کنندگان کشور را برآورده کنند.

این تولیدکننده لوازم خانگی با بیان اینکه پیش از سال ۹۷ با وجود برندهای خارجی در بازار لوازم خانگی سهم بسزایی از بازار داخلی در اختیار برندهای داخلی بود و همچنین صادرات هم در همان مقطع انجام می‌شد، تصریح کرد: این موضوع نشان از آن دارد که تولیدکننده ایرانی هم قدرت رقابت‌پذیری و صادرات داشته است. از سال ۹۲ به بعد اکثر تولیدکنندگان لوازم خانگی به طرف تولید محصولات با گرید انرژی مناســب و همچنین دریافت استانداردهای بین المللی اقدام کردند که در نهایــت بتوانند صادرات معتبرتری داشته باشند. او اضافه کرد: در حال حاضر، در صنعت لوازم خانگی سرمایه‌گذاری زیادی صورت گرفته و امیدواریم بتوانیم پس از رفع نیاز داخل، صادرات بیشتری را ثبت کنیم. در همین زمینه دستور اخیر رهبری هم باعث دلگرمی بیشتری برای تولیدکنندگان برای سرمایه گذاری در این صنعت شده است.

او در واکنش به موضوع انحصــار در بخش لوازم خانگی گفت: اگر قیمت یخچال ایرانی را با یخچال خارجی مقایسه کنید خواهید دید که قیمت‌های آنها دو برابر محصولات داخلی اســت. البته برخی می گویند کیفیت محصولات خارجی بهتر از داخلی است که باید بگویم هر میزان هم کیفیت بالا باشد نباید قیمت‌های آنها نسبت به محصولات داخلی دوبرابر باشد. فتاحی تصریح کرد: در حال حاضر تولیدکنندگان ایرانی حضور پررنگی در بازارهای صادراتی دارند و همین موضوع نشــان می‌دهد کیفیت محصول ایرانی چیزی از محصولات خارجی کــم ندارد. به گفته این تولیدکننده لوازم خانگی، در ماه گذشته معاون ستاد مبارزه با قاچاق کالا اعلام کرد که فقط به صورت ته‌لنجی یک میلیارد و ۳۰۰ میلیون دلار لوازم خانگی وارد کشور شده اســت. بنابراین بازار فعلا در انحصار تولیدکنندگان داخلی نیســت و این کالاهای قاچاق هستند که در بازار جولان می‌دهند.

او با تاکید بر اینکه تورم داخلی و گران شدن مواد اولیه به خاطر کرونا در سطح جهانی عاملی شده تا محصول نهایی گران تمام شــود، گفت: در همین زمینه بهبود مستمر و بهره‌وری و صفر کردن ضایعات به همراه بالا بردن کیفیت را در دستور کار خود قرار داده‌ایم تا بتوانیم مقداری از تورم و گرانی را در محصولات جبران کنیم.

از این دریچه اگر بر اظهارات تولیدکنندگان لوازم خانگی دقیق‌تر شویم، مشــخص اســت حقوق مصرف‌کننده کم‌اهمیت تلقی شــده و تناقض مشــخص در اظهارات آنها، بارز اســت. اینکه عنوان می‌شود حدود یک میلیارد و ۳۰۰میلیون دلار لوازم خانگی به کشور قاچاق می‌شود علاوه بر اینکه مشــخص نیست اساســا این مبلغ به چه صورتی قابل محاسبه و اندازه‌گیری بوده است از طرف دیگر مشخص است که قطعا جذابیت قیمتی، کمی و کیفی برای مصرف‌کننده تامین بوده است به نحوی که حتی با وجود ریسک‌های پیرامون آن (کانال‌های غیررسمی فروش و نبود خدمات پس از فــروش) منجر به خرید این حجم از لوازم خانگی خارجی یا به تعبیری قاچاق شده است.

در واقــع همین آمــار قاچــاق کالا که مرتب توســط تولیدکنندگان عنوان می‌شود نشــان‌دهنده این است که برخلاف اظهارنظرهای آنهــا، جذابیت قیمتی برای مصرف‌کننده نسبت به برندهای داخلی، تامین بوده است که مصرف‌کننده ده‌ها مشکل خرید این لوازم را از منابع غیررسمی به جان خریده است و پروسه خرید اتفاق افتاده یا به تعبیری دیگر تقاضا در بازار شکل گرفته است.

از طرف دیگر اگر این ادعای تولیدکنندگان داخلی را قبول کنیم که «کیفیت محصــول ایرانی چیزی از محصولات خارجی کم ندارد « و یا در نامه اخیر آنها اشاره شده است که «صنعت لوازم خانگی در ایــران از مرز فناوری جهانی عبور کرده است « سوالی که مشخصا باید پرسیده شود این است که چگونه باید ادعاهای آنها را بسنجیم؟ چگونه مصرف‌کننده بایســتی این ادعاهــا پذیرفته و بر صحت آن یقین حاصل کنــد؟ از طرف دیگر اگــر این ادعاهای تولیدکنندگان داخلی درســت است، ســوال مهم‌تری که مطرح می‌شود این اســت که چرا از رقابت با برندهای خارجی اینقدر بیمناک هســتند و تقاضای بستن کانال واردات کالاها و ممنوعیت ورود آنها را دارند؟ اگر کیفیت و فناوری تولید لوازم خانگی ما بنا به ادعای تولیدکنندگان فراتر از فناوری دنیا رفته اســت؛ آیا منطقی نیست که به فضای رقابتی تن بدهیم و اجازه بدهیم مصرف‌کنندگان که بسیار هم از قضا آگاه هستند خود کیفیت‌ها را محک زده و انتخاب کنند . یقینا اعتماد مصرف‌کننده، محرکی قوی برای افزایش بهره‌وری، کیفیت و جذابیت قیمتی نیز شمرده می‌شــود. فضای رقابتی و تن دادن به الزامات آن قطعا تنها راه محک ادعاهای تولیدکنندگان و ابزاری مهم و کارساز برای تحریک بهره‌وری و افزایش کیفیت و کاهش قیمت‌ها محسوب می‌شود.

از نظر نگارنده، قطعا حمایــت از تولیدکنندگان صنعت لوازم خانگی امری ضروری است اما برای اثربخشی آن نیاز است حمایت‌ها هوشمند، حساب‌شده و با تضمین‌هایی همراه باشــد. برای اینکه صنعت لوازم خانگی داخلی در بازار دنیا، تبدیل به عرضه‌کننده موثری باشد نیاز است که از واژه‌پردازی‌ها و شعارها خارج بشویم و آستانه مشخص، هدفمند، قابل ارزیابی به جهت تحقــق ادعاها و اهداف ترسیم کنیم. به‌طور مشخص‌تر، دولت در قبال حمایت‌های مختلف از جمله معافیت‌هــای مالیاتی، بیمه‌ای، اعطای تسهیلات، اختصاص زمین و تســهیلگری در امر واردات ماشــین آلات، و وضع تعرفه‌های سنگین برای واردات یا بســتن کانال واردات که به حقوق مصرف‌کننده آسیب می‌زند، دولت بایستی سیاست‌گذاری تضمین گرایانه‌ای را برای تولیدکنندگان وضع کند تا در بازه مشخصی (برای مثال چهار سال) بتوانند با تحرک بیشتری، شرکت‌های فراملی پیشــرو در این صنعت را با کمک دولت و با وضع مشوق‌های مختلف، تشویق به سرمایه‌گذاری در داخل کنند، دانش و تکنولوژی‌های مدرن ساخت را وارد کشور کرده و پروسه تحقیق و توسعه این صنعت را در ابعاد بازار جهانی محقق سازند. در این صورت به یقین بستر کارآمدی برای تضمین کیفیت، جذابیت قیمتی و خدمات پس از فروش در زنجیره تولید لوازم خانگی داخلی محقق خواهد شــد که آنها را آماده رقابت در ابعاد بازارهای منطقه‌ای و جهانی خواهد کرد. دولت می‌تواند با مشوق‌های اقتصادی مختلفی شرکت‌های فراملی پیشرو در صنعت لوازم خانگی را با انگیزه سرمایه‌گذاری ‹مشــترک› با بنگاه‌های بومی صنعت لوازم خانگی، تشویق به سرمایه‌گذاری در داخل کند، ارتباط موثر دولت و یارانه‌های آشــکار و پنهانی که امکان تخصیص آن وجود دارد، می‌تواند انگیزه همکاری فراملی‌ها با بنگاه‌های بومی رو دوچندان کند.

همکاری‌های شرکت‌های داخلی با شرکت‌های فراملی پیشرو در این صنعت در سرمایه‌گذاری‌های مشترک‌شان، باعث خواهد شد که این بنگاه‌ها ‹دانش و تجربه تجاری› در ابعاد بازار جهانی کسب کنند.

از طرفی به واسطه تعاملات تجاری با شرکت‌های فراملی، دانش تجاری تامین‌کنندگان داخلی افزایش یافته و این باعث خواهد شد که تامین‌کننده‌های داخلی نیز کیفیت تولیدات‌شــان را ارتقا بدهند. دولت در این بخش نقشی بسیار مهم و برجســته دارد چه از لحاظ سیاست‌گذاری پیرامون بسته مشوق‌ها و تضمین امنیت سرمایه‌گذاری برای شــرکت‌های فراملی پیشــرو در این صنعت و چه سیاست‌گذاری مهم و تاثیرگذاری برای آستانه حمایت، تحقق ادعاهای تولیدکنندگان و بسترســازی برای ورود به عرصه رقابــت با حذف تدریجــی حمایت‌ها و کاهش تعرفه‌ها و بازکردن کانال واردات کالاها. در واقع برای ایجاد زنجیره موثری از تحقق اهــداف (ورود موثر به بازارهای جهانی و رقابت در ابعاد جهانی) در صنعت لوازم خانگی، نباید تولیدکنندگان به یقین برسند که کانال ممنوعیت واردات برای حمایت از آنها تا همیشه بسته خواهد بود بلکه به شرحی که گفته شد در یک بازه مشخص شده‌ای، کانال واردات بسته می‌شود تا تولیدکنندگان داخلی با حمایت‌های دولت، مصرف‌کننده و جذب سرمایه‌گذاری شرکت‌های فراملی پیشرو در این عرصه، بومی‌سازی شده و با گسترش فرایند تحقیق و توسعه در ابعاد جهانی، بتواند آماده رقابت در بازار جهانی شود. به یقین پس از بازه فوق حمایت‌های دولتی‌ها به شکل اولیه حذف، تعرفه‌های واردات تعدیل و ممنوعیت‌های واردات هم بایستی برداشته شود.

خبر

دادستان تهران: رمزارز یکی از چالش‌های کشور است

حجم بالایی از مراجعات به دادسراهای تهران مربوط به رمزارز است

دادســتان عمومی و انقلاب تهران در دیدار اعضای کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با رییس قوه‌قضاییه یکی از چالش‌های اقتصادی و اجتماعی حال حاضر کشور را موضوع رمزارزها عنوان کرد.

به گزارش فارس، علی القاصی‌مهر دادســتان عمومــی و انقلاب تهران در دیدار اعضای کمیســیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با رییس قوه‌قضاییه یکی از چالش‌های اقتصادی و اجتماعی حال حاضر کشور را موضوع رمزارزها عنوان کرد و گفت: متاسفانه در شرایطی که صدها صرافی به صورت مجازی اقدام به خرید و فروش ارز می کنند، فقدان اطلاعات کافی کاربران و همچنین شفاف نبودن اقدامات سبب وقوع جرایمی همچون پولشویی در این بستر شده است.

او با بیان اینکه هم اکنون تعداد بالایی از مراجعان در دادسراهای تهران درگیر موضوع رمزارزها هستند، خواستار تعیین یک مسوول ویژه در دولت برای مدیریت این بخش و همچنین تصویب قوانین جدید از سوی مجلس، به منظور پیشگیری از وقوع جرایم مشابه جرایم کنونی در آینده شد.

پورابراهیمی رییس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی نیز در بخش دیگری از این نشست با اشاره به اهمیت موضوع رمزارزها گفت: طرح تدوین قانون برای موضوع رمزارزها در دســتور کار کمیسیون اقتصادی مجلس قرار دارد.

برنامه سازمان IT برای سال ۱۴۰۱

برنامه عملیاتی و بودجه پیشنهادی سال ۱۴۰۱ سازمان فناوری اطلاعات ایران به تصویب صاحبان سهام این شرکت رسید.

به گزارش ســازمان فناوری اطلاعات ایران، در مجمــع عمومی عادی صاحبان سهام سازمان فناوری اطلاعات ایران، برنامه عملیاتی و بودجه پیشنهادی سال ۱۴۰۱ به تصویب اعضای مجمع رسید.

در این جلسه، محسن نادری‌منش سرپرست سازمان فناوری اطلاعات ایران در حضور نمایندگانی از وزارتخانه‌های ارتباطات و فناوری اطلاعات، صمت و امور اقتصاد و دارایی و نیز سازمان‌های اداری و استخدامی و برنامه و بودجه کشور به ارایه گزارشی تفصیلی از عملکرد برنامه‌ها در سال ۱۴۰۰ و پیش‌بینی برنامه‌های این سازمان در سال ۱۴۰۱ پرداخت.

او در خصوص چشم‌انداز سازمان فناوری اطلاعات ایران به دو محور اساسی خلق فرصت منصفانه در استفاده از خدمات دیجیتال برای همه شهروندان در شبکه ملی اطلاعات و دریافت حداقل یک خدمت دولت الکترونیکی برای هر خانوار مستقر در ایران اشاره کرد و به تبیین اهم تکالیف ابلاغی، راهبردها و اهداف کمی ســازمان فناوری اطلاعات ایران در سال ۱۴۰۰ پرداخت.

در ادامه نیز شاهین جعفرپور رییس مرکز برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی فناوری اطلاعات، سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ را زمان پوست‌اندازی سازمان فناوری اطلاعات ایران دانســت و اظهار کرد: برنامه ۱۴۰۱ این سازمان دارای چهار محور دولت هوشــمند، شبکه ملی اطلاعات، توانمندسازی کسب‌وکارها و سیاست‌گذاری در حوزه فناوری اطلاعات و ارتقای سطح امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات است.

از پنجره‌های هوشمند تا شیشه‌ها و درب‌های هوشمند

چگونه با پنجره‌های هوشمند، ایمنی و امنیت خانه را افزایش دهیم؟

آسیه فروردین

امروزه تکنولوژی بیش از هر زمانی در حال پیشــرفت است. از جدیدترین تلفن‌های هوشــمند گرفته تا فناوری‌های صنعت پوشــاک، در چند دهه گذشته، همگی جهش‌های بزرگی داشته‌اند. بهسازی منازل نیز از این قاعده مستثنا نیست؛ چراغ‌ها، کنترل‌های گرمایشی و حتی لوازم آشپزخانه، همگی «هوشمند» شده‌اند.

پنجره هوشمند چیست؟

منظور از محصول هوشــمند چیست؟ محصولات هوشــمند می‌توانند از اطلاعات مربوط به خود و محیطی که در آن کار می‌کنند، اســتفاده کنند و قادر به تعامل با سایر محصولات هستند. آنها معمولا به وسیله یک برنامه تلفن هوشمند، از طریق اینترنت کنترل می‌شوند. بنابراین خواهیم توانست گرمایش و چراغ‌ها را از طریق تلفن‌های خود کنترل کنیم. اکنون سوال این است که شیشه دوجداره چه امکاناتی دارد؟ چه زمانی قرار است شاهد پیشرفت‌های جدید و کاربردی پنجره‌ها باشیم؟ پنجره‌های هوشمند چه مزایایی دارند؟ با معرفی پنجره‌های هوشمند، ممکن است خیلی از این موضوع، فاصله نداشته باشــیم. مالکان منازل، با ارایه راه‌حل‌های عملی برای مشکلات روزمره، از فناوری هوشمند استفاده می‌کنند. به همین دلیل بسیاری از تولیدکنندگان در محصولات خود راه‌حل‌های هوشمند را توسعه می‌دهند.

در حالی که برخی موارد، کمتر از موارد دیگر، کاربردی هستند، پنجره‌های هوشمند زندگی مردم را بسیار آسان‌تر می‌کند. به عنوان مثال، اگر یک فرد مسن که به‌طور مستقل زندگی می‌کند، پنجره‌ای را در طول شب باز بگذارد، پنجره هوشــمند می‌تواند به یکی از اعضای خانواده اطلاع دهد. پس از آن، می‌تواند با اقوام خود تماس گرفته یا به او سربزند تا خانه را برای آنها ایمن کند. پنجره‌های هوشمند حتی می‌توانند تشخیص دهند یک پنجره بسته، قفل شده یا خیر؟ بنابراین در هر زمان، به صاحبخانه‌ها، بینش بیشتری در خصوص امنیت آن می‌دهد. برخی فناوری هوشمند را غیرضروری یا حتی یک مد جدید می‌دانند، با این حال، برنامه‌های کاربردی آن مانند پنجره‌های هوشمند، واقعا درخشان است. اکنون این پرسش مطرح است که مزایای پنجره هوشمند برای نصاب چیست؟ بدیهی اســت این پنجره‌ها، مزایای امنیتی بزرگی را برای صاحبان خانه ارایه می‌دهند، اما چه فایده‌ای برای نصب‌کنندگان دارند؟

سرمایه‌گذاری مطمئن برای امنیت

همان‌طور که در مورد تمام فناوری‌های جدید، مصرف‌کنندگان، تمایل به پرداخت هزینه‌های بیشتر برای عملکرد کاربردی آن دارند، مالکان خانه‌ها، پنجره‌های هوشمند را نیز به لطف امنیت بیشتر، نه تنها محصولی به عنوان پنجره نسل بعدی، بلکه به عنوان سرمایه‌گذاری مطمئن در امنیت منزل خود محسوب می‌کنند. با ارایه مزایای فوق‌العاده یوپی‌وی‌سی (upvc) همه این‌ها با هم جمع می‌شوند تا به سازندگان اجازه دهند هزینه بیشتری برای فناوری جدید در نظر بگیرند، زیرا به سادگی جهش بیشتری نسبت به بقیه دارد. به هر حال، این پرسش مطرح است که آیا واقعا صاحبخانه‌ها قادرند برای ایمنی و امنیت بیشتر منازل خود هزینه کنند؟ با چنین فناوری پیشرفته‌ای، منصفانه است اگر فرض کنیم نصب‌کنندگان باید متخصص فناوری هوشمند باشند تا محصول را ارایه دهند اما این‌طور نیست. در نصب و راه‌اندازی، هیچ تفاوتی بین پنجره معمولی و پنجره هوشمند وجود ندارد و تمام فناوری، داخلی است. این امر نه تنها به این معناست که صاحبخانه‌ها نیاز نیست در ظاهر پنجره‌های خود تغییر ایجاد کنند، بلکه این امر، به آن معناست که نصاب‌ها می‌توانند پنجره‌های هوشمند را مانند پنجره‌های معمولی به طور کارآمد نصب کنند. بسیاری از فناوری‌های جدید که امروزه منتشر شــده‌اند، نیاز به آموزش تخصصی و یا صلاحیت برای نصب دارند، با این حال پنجره‌های هوشمند با در نظر داشتن نصاب و صاحبخانه توسعه یافته‌اند.

تفاوت پنجره‌های هوشمند با شیشه‌های هوشمند

پنجره‌های هوشمند را نباید با شیشــه‌های هوشمند اشتباه گرفت. شیشه هوشمند یک فناوری کاملا متفاوت اســت. به جای نشان دادن وضعیت باز شدن پنجره‌ها به صاحبخانه‌ها، شیشه هوشــمند یک راه‌حل بصری است. شیشه هوشمند که اغلب در ادارات یافت می‌شود، با لمس یک دکمه می‌تواند از شفافِ شفاف به شــفافِ مات تبدیل شــود. در واقع، فناوری شیشه‌های هوشمند در شیشــه واقعی نهفته اســت، در حالی که فناوری پنجره‌های هوشمند در قاب‌ها یافت می‌شود. اگرچه هر دو بسیار کاربردی هستند اما شیشه‌های هوشمند عمدتا در محیط‌های سازمانی یافت می‌شوند، در حالی که پنجره‌های هوشمند یک راه‌حل مسکونی هستند.

از شیشه‌های هوشمند تا درب‌های هوشمند

با این همه صحبت کردن در خصوص پنجره‌های هوشمند، شاید برای‌تان جالب باشد که راجع‌به درب‌های هوشــمند نیز بدانید. در واقع، درب‌های هوشمند، قبلا درمان محصولات هوشمند را شروع کرده‌اند! از زنگ درب‌های هوشمندِ گوگل و آمازون گرفته تا قفل‌های هوشمندِ برند ییل (Yale) و دیگر تولیدکنندگان قفل درب، در حال حاضر، برای صاحبخانه‌ها، این امکان وجود دارد که درب‌های منزل خود را هوشمند کنند. فناوری درب‌های هوشمند عمدتا بر پروژه‌های مسکونی، متمرکز شده و با دستگاه‌های مختلف موجود در خانه‌های هوشمند، پیوند نزدیکی دارند.

تمرکز شرکت TruFrame بر امنیت و ارزش‌آفرینی آن برای نصابان است و پیوسته تلاش می‌کند بهترین محصولات ممکن را ارایه دهد. بنابراین آنها در خط مقدم صنعت شیشه دوجداره هستند و اطمینان می‌دهند نصب‌کنندگان از خدماتی که ارایه می‌دهند، راضی باشند. این شرکت، کیفیت، محصولات، تحویل و خدمات را بیش از هر چیز مدنظر قرار می‌دهد. به اعتقاد این شرکت، پنجره‌های هوشمند، یک مد نیست بلکه معتقد به این است که پنجره‌های هوشمند، به دلیل مزایای افزایش ایمنی و امنیت برای صاحبخانه‌ها، گام بعدی در فناوری شیشه دوجداره است. اکنون همگی بسیار هیجان‌زده‌اند تا ببینند این فناوری به کجا و کدام سمت‌وسو می‌رود و در این مسیر، همکاری با همه نصابان شیشه‌های هوشمند، برای ارایه پشتیبانی تجاری بی‌نظیر ادامه دارد.

تلفن تحریریه: ۸۸۹۳۶۴۵۴ ■ مرکز تلفن: ۸۸۹۴۶۴۵۰ ■ دورنگار: ۸۸۹۳۶۴۵۶
نشانی دفتر مرکزی: ولیعصر/بالاتر از زرتشت/کوچه نوربخش/شماره ۲۰
■ لیتوگرافی و چاپ: رواق روشن مهر ■ توزیع: نشر گستر امروز
■ سازمان آگهی‌ها: ۸۸۸۰۴۵۷۲ ■ توزیع و مشترکین: ۸۸۹۴۶۴۴۹

نقش دولت روحانی در توسعه نامتوازن اینترنت

عدم توسعه تکنولوژی اینترنت ثابت در کشور روزبه‌روز تاثیر منفی بیشتری روی توسعه صنعت ICT کشور می‌گذارد و لازم است که وزیر جدید ارتباطات، حل این چالش را در اولویت کاری خود قرار دهد.

وضعیت فعلی اینترنت ثابت پاسخگوی نیاز جامعه نیست و توسعه نامتوازن اینترنت ثابت و همراه، رکود توسعه زیرساخت‌های اینترنت و عدم سرمایه‌گذاری به دلیل نبود صرفه اقتصادی، بر کل اکوسیستم ICT کشور از سرمایه‌گذار و ارایه‌دهنده خدمت تا سرویسی که در نهایت به مصرف‌کننده می‌رسد، تاثیر منفی گذاشته است.

این در حالی است که مطابق با سند چشم‌انداز افق ۱۴۰۴ باید دسترسی ۸۰درصد خانوار ایرانی به شبکه پرسرعت ثابت با سرعت حداقل ۲۵مگابیت بر ثانیه فراهم شود. اما این رقم هم اکنون به‌طور میانگین حدود ۸مگابیت است و تنها حدود ۱۰ میلیون خط اینترنت ثابت در کشور فعال است که اغلب نیز مورد رضایت کاربران نیست.

عیسی زارع‌پور، وزیر ارتباطات در شروع فعالیت خود در وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات با اذعان به مشکل موجود، بر لزوم رفع این چالش تاکید کرد و با انتقاد از توسعه نامتوازن اینترنت ثابت و همراه در کشور گفت: «باید در دوره جدید هم توسعه دسترسی همراه و هم ثابت مورد توجه جدی قرار گیرد و در عین حال نگاه و توجه ویژه‌ای به توسعه دسترسی ثابت از طریق فیبرنوری به منازل و بنگاه‌ها صورت گیرد.» او گفت: «کشورهای پیشرفته هم اکنون فیبر را تا درب منازل کاربران برده و اینترنت ثابت را توسعه داده‌اند و خانه‌ها حتی سرعت هزار مگابیت را تجربه کرده‌اند. اما در کشور ما برعکس، توسعه اینترنت موبایل اتفاق افتاده است. ما در برنامه داریم که فیبرنوری را به منازل ببریم.»

تلاش برای حل چالش اینترنت ثابت در دولت گذشته نیز بارها مطرح شد و محمدجواد آذری‌جهرمی، وزیر وقت ارتباطات، ارایه خدمات VDSL و الزام اپراتورها به ارایه آن را به عنوان راه‌حلی برای دسترسی با یفیت کاربران به اینترنت ثابت به‌خصوص در دوران شیوع کرونا و نیازمندی بیشتر کاربران به اینترنت ثابت وعده داد؛ وعده‌ای که عملیاتی نشد. در نهایت نیز دولت دوازدهم لایحه‌ای را برای بازپس‌گیری زیرساخت سیم مسی از مخابرات خصوصی‌سازی شده به مجلس ارایه داد و آذری‌جهرمی آن را راه‌حل نهایی برای برون‌رفت از چالش اینترنت ثابت و حل مشکل کیفیت آن عنوان کرد.

به تازگی نیز مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارشی که به موانع تولید در بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات پرداخته، کندی و نامتوازن بودن توسعه ارتباطات ثابت و سیار در نقاط مختلف کشور را یکی از این موانع عنوان کرده است.

در این گزارش با استناد به آمار منتشره وزارت ارتباطات درخصوص وضعیت توسعه ارتباطات ثابت و سیار در کشور، آمده است: «اختلاف زیاد بین شاخص‌های کشوری و استانی از نظر شاخص‌های زیرساخت ارتباطات نشانگر عدم توسعه نامتوازن ارتباطات سیار و ثابت در مناطق مختلف کشور است. بر این اساس ایجاد توازن در توسعه ارتباطات در همه مناطق کشور باید در اولویت برنامه‌های حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات قرار گیرد. دولت می‌تواند در راستای توسعه متوازن و عادلانه ارتباطات ثابت و سیار در کشور اقداماتی از جمله پیگیری تعهدات اپراتورهای مخابراتی، مدیریت منابع USO برای توسعه ارتباطات در روستاها، تدوین سند اجرایی برای توسعه متوازن و عادلانه ارتباطات ثابت و سیار انجام دهد.»

تکنولوژی اینترنت ثابت برای ۲۰ سال پیش است

او در پاسخ به این موضوع که به نظر می‌رسد به دلیل کیفیت اینترنت همراه، کاربران ترجیح می‌دهند از دیتای موبایل برای ارتباطات خود استفاده کنند، گفت: این به خاطر رشد تکنولوژی است. هم اکنون اینترنت همراه با نسل چهار و پنج به کاربر سرویس می‌دهد. در حالی که ارتباطات ثابت با تکنولوژی ۱۹۹۰ که تکنولوژی ۳۰سال پیش است به کاربر سرویس می‌دهد و این تکنولوژی توسعه پیدا نکرده است؛ حتما کیفیت‌های این دو باهم برابری نمی‌کنند. کاربر خانگی به دلیل همین مساله عقب‌ماندگی تکنولوژی که در حوزه ارتباطات ثابت وجود دارد از گرفتن سرویس‌های حجیم منع شده و به همین دلیل هم اکنون روی تلویزیون و مانیتورهایی که سایز بزرگ‌تر از مانیتورهای لپ‌تاپ و تبلت و گوشی دارند، تصویر با کیفیت اچ‌دی، فول‌اچ‌دی، 4K و 8K ندارند و ارتباطات ثابت فعلی نمی‌تواند این حجم را پشتیبانی کند.

سیدصالحی با اشاره به اینکه در کل این زنجیره، به کاربر ظلم شده و از پایداری سرویس محروم است، افزود: هزینه مکالمه در ارتباطات ثابت دنیا رایگان است و مکالمه بخشی از پکیج ارتباط اینترنتی یا اتصالی است که کاربر با یک اپراتور دارد. اما در کشور ما خدمات VOICE مبتنی بر فناوری‌های جدید نیست و همچنان سرویس‌های شاید ۱۰سال پیش و در قالب ارزش‌افزوده و ناقص و دست و پا شکسته به مخاطب عرضه می‌شود. از جمله خدماتی مثل آهنگ پیشواز پشت خط ثابت و یا ارتباط پیامکی و ارتباط تصویری روی خط ثابت! همه این‌ها خدماتی است که به واسطه عقب‌ماندگی تکنولوژیک، تنها به بخشی از حوزه داده می‌شود و آن هم با کلی اشکال و ایراد و تبدیل به سرویس پایه و ضروری نشده است.

VDSL هم قدیمی شده است!

او در خصوص اینکه قرار تکنولوژی VDLS جایگزین ADSLهای فعلی شده و مشکل موجود حل شود، تاکید کرد: VDS هم قدیمی شده و ارتباطات کلا در دنیا به سمت فیبر رفته است. البته فیبر لایه‌های مختلفی دارد. یعنی ارتباطات فیبر در دنیا یک‌شبه ایجاد نشده است. شاید ابتدایی‌ترین ارتباط فیبری که وجود دارد ارتباط FTTC است که ارتباط تا کافه‌های مخابراتی سر کوچه‌ها و محلات را به جای سیم مسی به فیبر تبدیل می‌کند. بخشی از این مدل، هم اکنون در شهرهای بزرگ ما از سمت مخابرات و حتی بخش خصوصی اتفاق افتاده است. در این مدل تکنولوژی VDSL می‌تواند ظهور پیدا کند زیرا تا این مدل اجرا نشود عملا VDSL هم امکان ظهور در کابل مسی بلند ندارد. مدل دیگر از مرکز تا کافوی مخابراتی با فیبرکشی انجام می‌شود که امکان ایجاد FTTB را فراهم می‌کند. به این ترتیب فیبر را تا ساختمان‌های بلند و مجتمع‌های مسکونی و برج‌ها می‌برند و VDSL را داخل ساختمان قرار می‌دهند. در این صورت کیفیت VDSL بالاتر می‌رود زیرا فاصله‌ای که سیم مسی تا طبقات خواهد داشت فاصله کمی خواهد بود. مدل نهایی هم FTTH است که انتهای این مسیر است و تا هر میزان پهنای باند را اختصاص می‌دهد. ما الان در FTTC هم اشکال داریم و نتوانستیم آن را توسعه دهیم. این کارشناس با بیان اینکه هزینه‌ها با درآمد همخوانی ندارد و عملا بازگشت سرمایه در حوزه ارتباطات ثابت به سرعت اتفاق نمی‌افتد و سرمایه‌گذار تمایلی برای ورود به عرصه‌ای که بازگشت آن سریع نیست، ندارد، گفت: با نوساناتی که در بازار اقتصادی وجود دارد ریسک بلندمدت برای حبس سرمایه در بیزینسی که با ۴ تا ۵ سال بازگشت سرمایه داشته باشد ریسک بزرگی محسوب می‌شود.

او به المان‌هایی اشاره کرد که باعث شده سرمایه‌گذاری در این حوزه اتفاق نیافتد و گفت: هر روز قیمت‌ها تغییر می‌کند. بخشی از تعرفه‌ها دولتی است و ممکن است که به صورت دستوری کاهش داده شده و یا ثابت نگه داشته شود. در مقابل اما هر سال دستمزد نیروی انسانی در قالب قوانین جدید افزایش پیدا می‌کند و هزینه‌هایی مثل آب و برق و تملک دارایی روزبه‌روز بالاتر می‌رود. تجهیزات با نرخ دلار خریداری می‌شود و قیمت دلار نیز روزبه‌روز رشد می‌کند. همه این المان‌ها روی هزینه اپراتور تاثیر می‌گذارد اما قیمت فروش اینترنت، ثابت نگه داشته شده است. به مرور تجهیزات مستهلک می‌شود و سرمایه‌گذار وارد ضرر شده و زیان‌ده می‌شود. این اتفاقی است که سال‌هاست برای ارتباطات ثابت ما رخ داده است. این بخش چندسالی است که در زیان مطلق قرار دارد و هزینه نگهداری سرویس و هزینه نوسازی نسبت به درآمدی که از سرویس دارد بالاتر است و همه اپراتورهای ثابت زیان‌ده هستند.

راهکارهای پیشنهادی برای وزیر جدید ارتباطات

سیدصالحی در خصوص آینده ارتباطات ثابت کشور گفت: برای برون‌رفت از این شرایط معمولا دولت‌ها تصمیمات آنی می‌گیرند نه با این تاخیر زمانی! ولی هنوز هم راهکار وجود دارد. شاید یکی از ساده‌ترین اتفاقاتی که می‌تواند برای اطمینان‌بخشی به سرمایه‌گذار در این بخش بیفتد، تضمین بازگشت سرمایه است. نیاز نیست که دولت منابع مستقیم به این حوزه تزریق کند بلکه کافی است که وزارت ارتباطات با استفاده از بانک عامل خود، سرمایه‌گذاری این حوزه را تضمین کند. به این معنی که دولت حاضر به تضمین سرمایه‌گذاری سرمایه‌گذار در حوزه ارتباطات ثابت با نرخی معادل نرخ اوراق قرضه و اوراق توسعه‌ای که دولت‌ها منتشر می‌کنند، شود. روشی که در دولت‌های قبلی در زمینه‌های سازندگی در حوزه‌های منابع نیرو و سدسازی و توسعه‌های گاز و برق اتفاق افتاد. ارتباطات ثابت نیز یک موضوع زیرساختی است و دولت باید به این جمع‌بندی برسد که کافی است از سرمایه‌گذار حمایت کند.

او با اشاره به اینکه پیچ بازگشت سرمایه در اختیار دولت است زیرا تعرفه‌گذاری در اختیار رگولاتوری است و به راحتی می‌تواند آن را تنظیم کند و بر اساس مکانیزم‌های بازار به صورت خودکار پول را به سرمایه‌گذار برگرداند، در مورد مشارکت و سرمایه‌گذاری دولت در پروژه اپراتور فیبرنوری که با شکست همراه شد، گفت: دولت در آن پروژه مشارکت نکرد بلکه سهام آن اپراتور را خرید و این خرید سهام منجر به قفل شدن یک سری سازوکارها در آن شرکت شد. حضور دولت در آن اقتصاد و تاثیر شرایط سیاسی و اقتصادی نمایندگان آن در کسب‌وکار، باعث شد که کار شرکت متوقف شود به جای اینکه به رشد و توسعه کمک کنند.

این کارشناس خاطرنشان کرد: نمونه دیگر این رویکرد دولت خرید سهام مخابرات است. بخش قابل توجهی از سهام شرکت مخابرات ایران هم اکنون در اختیار دولت است و عملکرد دولت در سهام مخابرات نه تنها منجر به رشد آن شرکت نشده بلکه دولت به دنبال جمع کردن منافع خود است. یعنی وارد جزییات یک بیزینس شده و سعی می‌کند از هر تراکنش در آن با اخذ مالیات و یا مشارکت با تسهیم درآمد، سود مطالبه کند. با این وضعیت به جای آنکه به رشد آن شرکت کمک کند، آن را تضعیف می‌کند.

این کارشناس گفت: شبکه توزیع محتوا در کشور ما هنوز معنای واقعی پیدا نکرده است. چون ترافیک اپراتورها عموما در تهران مدیریت و توزیع می‌شود و وقتی حجم ترافیک مصرفی افزایش پیدا می‌کند اپراتورها خودکار مجبور می‌شوند در نقاط مختلف کشور زیرساخت‌هایی را ایجاد کنند که به مشترک از همان نقطه سرویس داده و به مخاطب‌شان نزدیک‌تر شوند. این مساله نیازمند زیرساخت ارتباطات ثابت است.

فناوری هوش مصنوعی هوآوی برای حفاظت از محیط‌زیست

سعید میرشاهی

همکاری شرکت هوآوی با هوش مصنوعی، تاثیر عمده‌ای بر حفاظت از محیط‌زیست دارد و به‌طور کامل، عملیات کسانی را که برای نجات جنگل‌های بارانی و حیات‌وحش آن تلاش می‌کنند، دگرگون می‌سازد.

مبارزه هوش مصنوعی با جنگل‌زدایی و شکار غیرقانونی

در این زمینه، Rainforest Connection RFCx یک سازمان غیرانتفاعی است که تلفن‌های قدیمی هوآوی را به نگهبانان با انرژی خورشیدی که در بالای درختان جنگل بارانی قرار گرفته‌اند، متصل، صداهای محیطی را جمع‌آوری و آنها را در کلودها بارگذاری می‌کند. این داده‌ها برای کمک به تلاش‌های حفاظتی در جنگل‌های بارانی و محافظت از حیوانات، در برابر قطع درختان غیرمجاز و شکارچیان غیرمجاز تجزیه و تحلیل می‌شود.

این شرکت در کاستاریکا، با کمک هوآوی و با قدرت داده‌ها، مدل جدید تشخیص حیواناتی مانند میمون‌عنکبوتی در خطر انقراض را توسعه می‌دهد. مدل هوش مصنوعی در حال حاضر به زیست‌شناسان و محیط‌بانان در زمینه ردیابی میمون‌های عنکبوتی و توسعه تلاش‌های حفاظت کارآمد کمک می‌کند. یک تهدید عمده برای میمون‌عنکبوتی، سایر حیوانات و جنگل بارانی، قطع ۹۰درصدی غیرمجاز درختان و وجود شکارچیان غیرقانونی است. قطع ۹۰درصدی درختان، بیانگر جنگل‌زدایی است و زیستگاه طبیعی میمون‌عنکبوتی را نابود می‌کند.

هوش مصنوعی کلود هوآوی، برای بهبود الگوریتم تشخیص اره برقی قدیمی RFCx در جنگل بارانی کاستاریکا مورداستفاده قرار می‌گیرد و میزان تشخیص آن را به ۹۶درصد می‌رساند. گفتنی است سازمان غیرانتفاعی RFCx در سال ۲۰۱۴ توسط فیزیکدان و مهندس نرم‌افزار، وایت تافر، تاسیس شد و پروژه‌هایی در ۱۰کشور در پنج قاره از جمله کاستاریکا، اکوادور، پرو، بولیوی، برزیل، رومانی، کامرون، آفریقای‌جنوبی و نیز سوماترا (از جزایر اندونزی) و کالیفرنیا در آمریکا را دنبال می‌کند. این سازمان غیردولتی در سانفرانسیسکو در ایالت کالیفرنیا مستقر است و به حفاظت از جهان در برابر جنگل‌زدایی و شکار غیرقانونی کمک می‌کند و قبلا با گوگل و آمازون همکاری کرده است.

چالش هوش مصنوعی و ردیابی میمون‌عنکبوتی

میمون‌عنکبوتی یکی از گونه‌های اصلی در جنگل بارانی است که دانه‌ها را در مناطق وسیعی پخش می‌کند تا گیاهان و درختان را تکثیر و با این کار، به رشد حیات‌وحش کمک کند. این گونه حیوانی، در حال حاضر، به دلیل جنگل‌زدایی و شکار غیرقانونی، در خطر انقراض است و حفاظت از آن، بیش از هر زمان دیگری، ضروری است. با این حال، نظارت بر میمون‌های عنکبوتی در جنگل‌های بارانی، بسیار دشوار و زمانبر است. محیط‌بانان، زیست‌شناسان و متخصصان حفاظت از محیط‌زیست باید مهاجرت میمون‌ها را به صورت دستی و سنتی پیگیری کنند. ردیابی بر اساس تجربه شخصی، ناکارآمد و مستعد خطای انسانی است. از این رو، این پرسش مطرح شد که آیا می‌توانیم از هوش مصنوعی برای تشخیص فریاد میمون‌های عنکبوتی به منظور دستیابی به ردیابی مکان بهتر استفاده کنیم؟

استفاده از مدل‌های هوش مصنوعی برای تشخیص میمون‌عنکبوتی در جنگل بارانی می‌تواند بسیار چالش‌برانگیز باشد. تماس میمون‌عنکبوتی از نظر ارتفاع و طول، بسیار متنوع است. صدای آنها بسیار متفاوت از فریاد بلندی است که ما با آن آشنا هستیم. اکثر مردم با این صداها ناآشنا هستند، بنابراین توانایی تشخیص آنها نیاز به تخصص منحصربه‌فرد دارد. مدل اره برقی، چالش‌های فنی مشابهی را ارایه کرده است. صدای پشه که در محیط فراوان است، اغلب به عنوان صدای اره برقی اشتباه گزارش می‌شود. حتی گوش انسان در تشخیص این دو صدا مشکل دارد. هوآوی باید این مدل را با استفاده از صداهای پشه دوباره آموزش دهد و به‌طور مداوم دقت آن را تنظیم کند.

راهکار هوآوی برای حل مشکل

هوآوی از مترجمان متخصص حیوانات برای برچسب‌گذاری اطلاعات جمع‌آوری‌شده به آرشیو کلود استفاده کرد. سپس متخصصان هوش مصنوعی از این داده‌ها برای بهبود مدل هوش مصنوعی استفاده کرده‌اند تا بتوانند به‌طور خودکار با دقت بالایی عمل کنند. آنها میزان تشخیص را از یک ثانیه به ۵۰۰ میلی‌ثانیه در محدوده زمانی کاهش دادند و قادر به تشخیص ویژگی‌های درون «دامنه فرکانس» هستند. مدل هوش مصنوعی در مراحل اولیه خود ثابت کرده، موفقیتی باورنکردنی است.

در حال حاضر، مدل میمون‌عنکبوتی در جنگل‌های بارانی کاستاریکا مورد استفاده قرار می‌گیرد. در حالی که میزان فراخوان مدل میمون‌عنکبوتی، هنوز روشن نشده، پاسخ‌های اولیه تیم در محل، بسیار مثبت بوده است و همه با استفاده از مدل هوش مصنوعی هوآوی، هیجان خود را بیان کرده‌اند. روت زیست‌شناس، نقشه‌های توزیع رفتار و حرکات میمون‌عنکبوتی را تهیه کرده است؛ به‌گونه‌ای که او و تیمش می‌توانند تلاش‌های خود را با دقت بیشتری متمرکز کنند.

مدل اره برقی، اکنون در ۱۰کشور مورداستفاده قرار می‌گیرد و RFCx از فناوری هوش مصنوعی باورنکردنی هوآوی شگفت‌زده شده است. یک محیط‌بان اهل کاستاریکا، نشان داده در حال حاضر، برای نظارت بر مواردی مانند بریدن غیرمجاز چوب و شکارچیان غیرمجاز، مسیر کمتری را طی کرده و هشدارهای کاذب کمتری را تجربه می‌کند.